

Anti-Emperyalist ve Anti-Oligarşik Mücadelede

KURTULUŞ CEPHESİ

Zafer Bizim Olacaktır !

<http://www.kurtulusephesi.com>

YIL: 17 SAYI: 93 Eylül-Ekim 2006

Suni Denge

Lübnan,
Diyarbakır,
TSK, TİT, TAK

İşsiz Üretim Merkezleri:
Üniversiteler

“Bu Birahane Kadın Çalıştırıyor.
Cemil Bundan Vazgeç”

Artık
“Nitelikli Dolandırıcı”mız da var!

Eylemde
Greenpeace’leşmek ve
Bindirilmiş Kıtalar Operasyonu

Türkiye Halk Kurtuluş Partisi-Cephesi
Halkın Devrimci Öncüleri
Levent Ertümer, Faruk Açıl
Ziya Erdönmez, Serdar Soyergin

Che Guevara

- “Artık geri-bıraktırılmış ülkelerde halk kitlelerinin, özellikle geniş emekçi yığınlarının tepkileri pasifize edilerek, bu tepkilerle oligarşi arasında suni bir denge kurulmuştur.”
- Lübnan’a asker gönderilmesi, Diyarbakır’da patlayan bomba, irtica tehlikesi, PKK vb. gündemlerle gelişen süreç üzerine bir değerlendirme.
- Üniversitelerin içinde bulunduğu durum, pasifikasyon ve depolitizasyon aracı olarak kullanılmasının ortaya çıkardığı eğitimsizlik üzerine bir irdeleme.
- Solda “yozlaşmaya karşı savaş” adı altında geliştirilen “manevi değerlerin korunması” çabalarının niteliği üzerine.
- Nasrallah röportajının “asparagas” çıkmasıyla ortaya çıkan “dolandırıcılık” üzerine.
- Kitle gösterilerinde “görsellik” peşinde koşan legalizm ve legalleşen solun içinde yaygınlaşan, küçük gruplara dayalı eylem biçimleri üzerine değerlendirme.
- Onlar, halkın devrimci öncüleriydiler, savaşarak, savaşta öldüler.
- Che Guevara’nın ölümünün 39. yılı anısına.
- 3 SUNİ DENGİ
- 9 LÜBNAN, DİYARBAKIR TSK, TİT, TAK
- 12 İŞSİZ ÜRETİM MERKEZLERİ: ÜNİVERSİTELER
- 17 “BU BİRAHANE KADIN ÇALIŞTIRIYOR. CEMİL BUNDAN VAZGEÇ”
- 25 ARTIK “NİTELİKLİ DOLANDIRICI”MIZ DA VAR!
- 28 EYLEMDE GREENPEACE’LEŞMEK VE BİNDİRİLMİŞ KITALAR OPERASYONU
- 35 THKP-C SAVAŞÇILARI LEVENT ERTÜMER, FARUK AÇIL ZİYA ERDÖNMEZ, SERDAR SOYERĞİN
- 37 CHE GUEVARA

KURTULUŞ CEPHESİ

SORUMLU (V.i.S.d.P) : **Sezai Görür**

Yazışma Adresi:

Postfach 1414

55504 Bad Kreuznach / Deutschland

İnternet Adresi:

<http://www.kurtuluscephesi.com>

<http://www.kurtuluscephesi.org>

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

Suni Denge

Herhangi bir yerde, kendisini “sol”cu (devrimci, sosyalist ya da komünist gibi sıfatlarla) olarak tanımlayan ya da öyle bilinen herhangi bir kişinin “memleketin hali” üzerine “sohbet”lerde “bu halk adam olmaz” dediğine sıkça tanık olunur. Kimileri ise, ülkenin içinde bulunduğu durumu, emperyalist sömürüyü, AB’ye boyun eğişin ulusal onursuzluk olduğunu, ekonomik durumun olumsuzluğunu söyleyerek, halkın bunlara karşı ne kadar “duyarsız” kaldığından söz ederler ve bu “duyarsızlık”ın ortadan kaldırılması için devrimcilerin neler yapması gerektiğini sıralarlar. Daha bilinen kişiler ise, “televoleci kültür”ün yaratmış olduğu tahribatlardan, yozlaşmalardan söze girerek, “İşçiler artık kendi hayatlarını, tıpkı geceleri izledikleri diziler gibi izliyorlar” diyerek ortaya çıkarlar.

Üniversite öğrencilerinden gecekondu mahallelerine kadar her yerde ve her kesimde görülen apolitik, ulusal ve uluslararası ekonomik ve siyasal olaylara karşı “duyarsızlık”, sol ve devrimci örgütlere karşı “ilgisizlik”, şeriatçılık karşısında gösterilen “kayıtsızlık”, kültürel ve ahlaki “yozlaşma”, alkoholizm, uyuşturucu, kumar, fuhuş, rüşvet, yolsuzluk ve bunlara karşı gösterilen “bananecilik”, solda ve “medya” köşe yazarları arasında çokça ve bolca konuşulur.

Ardından “bu halk adam olmaz”, “bu halkla bir şey olmaz” sözleri ya da “bu halk”ı “adam” etmek için neler yapılması gerektiğine ilişkin bir yığın söz gelir.

Tüm bu olguları ve söz yığını bir ta-

rafa bırakıp, devrimci mücadelenin içinde bulunduğu durum ele alındığında ise, söylenenler çok farklı değildir. Ortak yargı ise, mücadelenin ne kadar gerilemiş olduğudur. Mitingler, çağrılar, kültürel etkinlikler, seminerler, kurslar, dersler, afişler, atılan sloganlar ve hatta yapılan silahlı eylemler kitleler üzerinde etkide bulunmadığı gibi, onların “tepkisiz”liğini de ortadan kaldırmamaktadır.

Marksizm-Leninizm sosyoloji olmadığı gibi, Marksist-Leninistler de sosyolog değildirler. Bu nedenle, sosyolojik olayları ve olguları saptamak, bunları alt alta dizmek, Marksist-Leninist durum tahlili olamaz. Daha da önemlisi, mevcut tarihsel ve somut koşullarda halk kitlelerinin içinde bulunduğu apolitikliğe ve eylemsizliğe bakarak, kitlelerin bu durumundan “şikayetçi” olmanın devrimcilikle de uzaktan yakından ilgisi yoktur.

Marksizm-Leninizm yaşanan tarihsel ve somut koşullarda hangi olguların neden ortaya çıktığını, bunların üretim ilişkileri ile olan bağlantısını ve sınıfsal niteliğini ortaya koyar. Buna bağlı olarak da, mevcut düzenin neden ve nasıl devrileceğine ilişkin saptamalarda bulunur.

“Her siyasal görüş, içinde bulunulan toplumu belli bir biçimde kavrayışın ifadesidir... Toplumsal dinamik, içinde bulunduğu üretim ilişkilerine ve sahip olduğu üretici güçlere ve bunlar arasındaki çatışmanın gelişme durumuna göre şe-

killenir.”*

Bu noktadan hareketle içinde bulunulan toplumu genelde doğru olarak kavrayabilmek ve gelişmenin dinamiğini çıkarabilmek için, şu saptama esas alınmak zordur:

“Artık geri-bıraktırılmış ülkelerdeki oligarşik devlet aygıtı, mevcut üretim ilişkilerini –ki buna ülkedeki kapitalizm iç dinamikle gelişmediği için emperyalist üretim ilişkileri demek yanlış olmayacaktır– uzun bir süre koruyabilecek seviyeye gelmiş, bu ülkelerdeki halk kitlelerinin, özellikle geniş emekçi yığınlarının tepkileri pasifize edilerek, bu tepkilerle oligarşi arasında suni bir denge kurulmuştur (bu durum pasifizmin ve revizyonizmin bu ülkelerdeki maddi dayanağını teşkil etmektedir).”**

Suni denge, ülkemizin hem tarihsel sürecine, hem de mevcut durumuna ilişkin bir olgudur. Tarihsel sürece ilişkin niteliği, suni dengenin bozulmasına yönelik mücadeleye **stratejik** bir nitelik kazandırırken, mevcut durumla olan bağıntısı devrim mücadelesinin **taktiklerine** yön verir.

Burada suni dengenin tarihsel oluşumunu ve teorik açıklamasını ele almayacağız. Bu konuda Mahir Çayan yoldaşın *Kesintisiz Devrim II-III*'de ortaya koyduğu saptamalar ve İlker Akman yoldaşın *Mevcut Durum ve Devrimci Taktiklerimiz* yazısında yaptığı ayrıntılı tahliller yeterince açıklayıcı ve öğreticidir.

En yalın haliyle suni denge, halk kitlelerinin mevcut düzene karşı tepkilerinin pasifize edilmesidir. Bu nedenle, suni denge kavramı, her durumda halk kitlelerinin mevcut düzene karşı tepkilerinin **varlığından** yola çıkar. Pasifize edilmiş olan bu tepkiler, mevcut düzene karşıdır ve nesnel olarak mevcut düzenin çelişkilerinin uzlaşmaz çelişkiler boyutuna ulaşması demektir. Bu da devrimci durumun varlığını ifade eder.

Suni denge, devrimci durumun sürekli mevcut olduğu koşullarda, halk kitlelerinin mevcut düzene karşı tepkilerinin siyasal zor temelinde pasifize edilmesiyle sağlan-

mış olan bir **denge-sizlik** durumudur. Eğer bu koşullarda suni denge kurulamamış ya da sürdürülemez olsaydı, halk kitlelerinin tepkileri açığa çıkmış, kitlesel eylemler olarak görünür hale gelmiş olurdu. Bu nedenle suni denge, halk kitlelerinin tepkilerinin var olduğu, ama **eyleme dönüşmediği** koşulların varlığı demektir.

Ülkedeki gelişmeler karşısında halk kitlelerinin “duyarsızlığından” söz edenler, suni denge olgusunu göremedikleri sürece, bu şikayet ve yakınmalarıyla küçük-burjuva entelektüalizmden bir adım öteye geçemezler. Dolayısıyla küçük-burjuva entelektüalizminin içinde barındırdığı sağ ve “sol” tepkiselcilikle olaylara bakarlar. Onların siyasal tutumu da bu tepkiselcilikle belirlenir. Ancak bu tepkiselciliğin temelinde halk kitlelerinin “duyarsızlığı” yattığından, hemen her durumda bireysel tepkileri halk kitlelerine karşı bir güvensizliğe ve düşmanlığa yönelir. Bu da, küçük-burjuva entelektüel anarşizminin ve pasifizminin (ve de “hümanizm”inin) içinde boy attığı maddi ve düşünsel koşulları oluşturur.

Hangi ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel ve askeri olgu ele alırsa alınsın, her zaman halk kitlelerinin bu olgular karşısında gösterdiği “ilgisizlik” ve “duyarsızlık” ile sol ve devrimci kesimlerin onları “duyarlılığa” çağırarak bildirimleri, sloganları ve eylemleriyle karşılaşılır. Olay ve olgu ne olursa olsun, ister Afganistan ve Irak’a yönelik emperyalizmin açık askeri saldırısı ve işgali olsun, ister “televeleci” kültürel yozlaşma olsun fazla önemli değildir. Ekonomik kriz, borsa aracılığıyla gerçekleştirilen mülksüzleştirme, tarımın emperyalizmin istekleri doğrultusunda tasfiye edilmesi gibi genel olgular ya da tarım ürünlerinin taban fiyatları, asgari ücret, toplu sözleşme, uyuşturucu, fuhuş, kapkaççılık gibi somut olgular olmasının burada önemi yoktur. Her durumda bu genel ve somut olgular, “ateş düştüğü yeri yakar” söyleminde ifadesini bulan bireysel ve parçasal etkide bulunur, ama toplumun genel olarak tutumunda herhangi bir değişikliğe neden olmaz.

Son on yılın olaylarına baktığımızda, 1994, 1999 ve 2001 ekonomik krizlerinde olduğu gibi döviz fiyatlarında meydana gelen artışlarla insanlar bir gecede yoksullaşabilmekte; IMF'nin talimatlarıyla tütünden şeker pancanına kadar pek çok tarımsal

* İlker Akman, *Mevcut Durum ve Devrimci Taktiklerimiz*.

** Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

ürüne kota konulabilmekte; tarım ürünlerinin fiyatları Şikago emtia borsasındaki spekülasyonlara tabi kılınabilmekte; kömür maliyetleri uluslararası maliyetlerden yüksek diye kömür madenleri kapatılmaya çalışılmakta; işsizlik büyük boyutlara ulaşmakta; yolsuzluk, dolandırıcılık, kamu mallarının talan edilmesi olağan işler haline gelmekte; rüşvet olağanlaşarak resmi tarife bağlanmaktadır. Televizyon ve gazete haberleri alabildiğine magazinleştirilmiş, her türlü mal ve hizmetin reklamına dönüştürülmüş; “televole kültürü” başlı başına bir “yaşam tarzı” haline getirilmiştir. “Nüfusunun %99’u müslüman bir ülkede” dini bayramlar bile tüm “kutsallığından” arındırılmış, kredili tatil olanağına dönüştürülmüştür. Yarım santim kar yağdığında okullar tatil edilmekte, iki adım ötedeki okula “servis araçları”yla giden bir kuşak yetiştirilmektedir.

İslamcı kesimler ile bazı sol yapıların ifadesiyle, “manevi değerler tahrip edilmiş”, varolan ahlaki değerler ne olduğu bilinmeyen bir “yozlaşma”ya uğramış; eğlenmek, oynamak (ya da “usul usul dans etmek”) başlı başına sosyolojik olgu haline gelmiştir. Son on yılın genel seçimlerinde görüldüğü gibi, %20’lere varan oy kaymalarıyla iktidarlara değişebilmiştir. “Geleneksel sol” ya da “sağ” oylar ortadan kaybolmuş, sözcüğün demagojik anlamıyla “ideolojiler ölmüş”tür.

AB’nin ya da IMF’nin dayattığı her türlü ulusal ve yerel koşullar neredeyse hiçbir engelle ve tepkiyle karşılaşmaksızın birbiri ardına kabul edilmiş, toplumsal ve siyasal yapının “paradigmaları” kaybolmuştur.

Sözcüğün bütünsel ve genel anlamıyla, ülke altyapısından üstyapısına kadar eskisömürgecilik dönemlerine benzer bir sömürge yapısına dönüştürülmektedir.

Bu genel gelişim içinde toplumsal yapıda meydana gelen dağılıma ve çözülme kargaşaya neden olmakta, her türden “yozlaşmış” ilişkiler kendisine bir yaşam alanı bulabilmektedir.

Bu genel dağılıma ve çözülme koşullarında, aileler parçalanmakta, anne-babalar ile çocuklar arasındaki ilişkiler değişmekte, fuhuş, hırsızlık, uyuşturucu kullanımı gibi “çürüme” olguları yaygınlaşmaktadır. Öylesine bir “çürüme” ortaya çıkmıştır ki, tek tek aileler kendilerini ve çocuklarını bu süreçten tekil olarak kurtarma peşine düş-

müşlerdir. (Son dönemde İstanbul’un “vavaroş”larında ortaya çıkan “yozlaşmaya karşı savaş” türü söylemler ve eylemler bu tekil kurtuluş çabalarının ürünüdür.)

İthal tüketim mallarındaki artışlar, dış ticaret açığı, cari açık, sıcak para, yabancılara mülk satılması, özelleştirmeler yoluyla sanayi mülkiyetinin gayri-millileştirilmesi vb. olgular “piyasa aktörleri” ve ekonomistler dışında kimseyi ilgilendirmez olmuştur.

Ulusal bağımsızlık, ulusal kalkınma, ulusal servet, ulusal değerler vb. kavramlar ise, birkaç “ulusalçı” dışında kimse tarafından kullanılmamakta ve önemsenmemektedir.

Hergün “medya”ya yansıyan linç girişimleri, linç olayları, herkesin kendi “hukuk”unu kendisinin uyguladığı, mevcut düzenin yasalarının ve yasa koruyucularının ciddiye alınmadığı bir toplumsal yapı ortaya çıkarmaktadır.

Bunlara daha pek çok somut ekonomik, toplumsal, siyasal, kültürel olguyu eklemek olanaklıdır.

Tüm bunların gösterdiği gerçek, toplumsal yapının bir bütün olarak dağıldığıdır. Ama bu dağılıma koşullarına karşılık, toplumun kitlesel olarak tepkisi görünür değildir.

Diğer yandan herkes bireysel olarak bu gelişmelerden rahatsızlık duymakta ve şikayetçi olmaktadır. Bu rahatsızlıklar ve şikayetler, kimi durumda “milliyetçilik” eğilimlerini güçlendirirken, kimi durumda “islami değerler”e yönelik olarak bireysel arayışlara yol açmaktadır.

Bu yönelimlere rağmen, toplumsal düzenin bütün olarak devrilmesi ve yerine yeni devrimci bir toplumsal düzenin geçirilmesi yönünde gelişmeler ise önemsenmeyecek kadar azdır.

Sözcüğün ideolojik ve politik anlamıyla, bugün halk kitleleri, içinde buldukları durumdan bireysel olarak ne kadar şikayetçi olurlarsa olsunlar, her durumda **oligarşik düzene siyasal olarak yedeklenmiş durumdadır**. Geçmişten en temel farklılığı, oligarşinin siyasal tutumunun, siyasal bir parti (DP, AP, ANAP gibi) çerçevesinde tanımlanmış ve belirginleşmiş bir niteliğe sahip olmamasıdır. Bu belirsizliğin temelinde ise, oligarşi dışındaki sömürücü sınıfların (küçük ve orta sermaye çevrelerinin) oligarşinin mutlak denetimi altında olmaması yatar. Oligarşi ile oligarşi dışın-

daki sömürücü sınıflar arasındaki “uyum-çatışma” ilişkisi, belli bir “uzlaşma” ya da “denge” durumunda değildir. Dolayısıyla oligarşinin ülkedeki gelişmeleri denetlemediği ve yönlendiremediği şeklinde bir **görünüm** ortaya çıkmaktadır. (“Serbest piyasa” söylemiyle ve “globalizm” demagojisiyle gerekçelendirilen bu görünüm emperyalist sistemdeki bunalımların ülkeye yansımalarından başka bir şey değildir.)

Sömürücü sınıflar içindeki bu kargaşa, üretimdeki kargaşaya dayanır. Üretimdeki kargaşa ise, ülkedeki üretici güçlerin emperyalist üretim ilişkilerine tabi bir biçimde nispi olarak gelişmesinden kaynaklanır.

Mahir Çayan yoldaşın 1970 başlarında saptadığı gibi, bu dışa bağımlı gelişme, yani yeni-sömürgecilik, “geçmiş dönemlere kıyasla, izafi olarak –feodalizmin etkin olduğu, eski sömürgecilik dönemine kıyasla-belli ölçülerde pazarn genişlemesine paralel olarak toplumsal üretim ve nispi refahı artırmıştır”. Bu durum çelişkileri görünüşte yumuşatmakla birlikte, sürekli bir ekonomik ve siyasal bunalımın da temelini oluşturur.

“Ülkenin iç dinamiği, üretici güçleri, kendi toplumsal çıkarları doğrultusunda geliştirmek için zorlarken, üretici güçlerin sisteme bağlı bir biçimde (metropollere yönelik) düzenlenmesi, hem üretici güçlerin serbest gelişmesini engellemekte, hem de üretimde sürekli bir bunalım yaratacak olan bir kargaşa (üretim anarşisi) doğurmaktadır. Bu durum, ülke ekonomisinin (emperyalizme bağımlı olmasından gelen) emperyalizmin hastalıklarından etkilenmesiyle birlikte, (bağımlı olarak) ekonomik bunalımın temelini oluşturur. Özetle, o ülkedeki ekonomik bunalımın temelinde, ekonomik dengenin ülke içinde değil, metropollerde tamamlanması yatar.”*

Emperyalist ekonomilere bağımlı ekonomik yapı, popüler ifadeyle “dış piyasalardaki gelişmelere bağlı olarak” sürekli bunalım ve kriz üretirken, nispi refah giderek bunalımlardan sonraki nispi gelişmeye bağlı hale gelmiştir. Artık üretimdeki gelişmeler

kısa dönemli refah etkisi yaratır olmuştur. Bu da halk kitlelerinde “an”ı yaşamak, yana yönelik hiçbir beklentiye sahip olmak şeklinde bir tutuma yol açmıştır.

Bireysel ve tekil olarak herkes içinde yaşanan durumun farkındadır. Pek çok ekonomik ve siyasal olaylara karşı tepki duymaktadır. Ancak bu tepkiler bilinçsiz olduğu kadar, bireyseldir ve kitlesel boyutlara ulaşmaktan uzaktır. Bu durumun temelinde oligarşinin 12 Eylül sonrasındaki açık askeri zoru yatmaktadır. Oligarşinin 12 Eylül askeri darbesinin üzerinden 26 yıl geçmiş olmasına rağmen, gelişen her ekonomik, sosyal ve siyasal olayın 12 Eylül ile bağlantılandırılması bundandır.

12 Eylül oligarşinin askeri zorunun hiçbir yasallığa sahip olmaksızın sınırsız olarak kullanılmasıdır. 12 Eylül öncesindeki en küçük ekonomik ve demokratik hak ve istem için mücadele etmiş kişiler, 12 Eylülle birlikte askeri zorun baskı ve terörüne maruz kalmışlardır. Böylece herhangi bir ekonomik-demokratik hak ve istem için mücadele edildiğinde, sadece bugün değil, gelecekte de oligarşinin askeri zoruyla karşı karşıya kalınacağı düşüncesi belleklere kazanmıştır. Bu “toplumsal bellek”, her türlü ekonomik-demokratik mücadeleden uzak durulmasına yol açmıştır. Bu koşullarda, halkın mevcut düzene karşı tepkilerini **siyasal** eylemlerle dışa vurmalarını beklemek boş bir hayaldir.

Gelişen iletişim araçları, bir yandan geniş halk kitlelerinin apolitikleştirilmesi için kullanılırken, diğer yandan olayların daha geniş ölçüde bilinmesini sağlamıştır. Bu nedenle, halkın büyük bir kesimi içinde yaşadıkları koşulları, bunun mevcut düzenle olan ilişkisini, geçmiş dönemdekinden çok daha iyi bilmektedirler. Solun klasik ajitasyon ve propaganda söylemlerinin onlara verdiği yeni ve ek bir bilgi mevcut değildir.

Dünden bugüne, 50’li yıllardan günümüze kadar ülkenin içinde bulunduğu durum, emperyalizme bağımlılık, işbirlikçi burjuvazi ve oligarşik yönetim hiç değişmemiştir. Devrimci mücadelenin yükseldiği dönemler dışında halk kitlelerinin düzene karşı tepkileri her zaman pasifize edilmiştir. Bu koşullarda temelli bir değişiklik olmamıştır. 50’li yıllarda çank yerine ayakkabı, kara saba yerine pulluk kullanılmasının getirmiş olduğu nispi refah, 90’lı yıllarda “iki anah-

* İlker Akman, *Mevcut Durum ve Devrimci Taktiklerimiz*.

tar" a (araba ve ev) dönüşmüştür. Bunun toplumsal maliyeti, geçmişte ne kadar ve nasıl olmuş ise, bugün de aynıdır.

Geçmişte oligarşinin siyasal zoru kitlelerin tepkilerinin pasifize edilmesinde ne kadar etkin ve belirleyici olmuşsa, bugün de aynı etkinliğe ve belirleyiciliğe sahiptir.

Kısacası, oligarşi ile halkın düzene karşı memnuniyetsizlik ve genellikle bilinçsiz tepkileri arasında kurulmuş olan suni denge varlığını sürdürmektedir.

Ve devrimci görev, dün olduğu gibi bugün de suni dengeyi bozmak olarak somutlaşır. Bu da devrimci mücadelenin stratejik mücadelesini ifade eder.

Şüphesiz ve tartışmasız günümüzdeki gelişmeler ve olgular dünden farklılıklar taşımaktadır. Yukarıda ifade ettiğimiz gibi, traktörün köylülerin tepkilerinin pasifize edilmesinde oynadığı rol, bugün aynı boyutta değildir. Kentlerin nüfusu kırsal nüfustan çok daha fazladır. Dolayısıyla ekonomik durumun kentlerdeki nüfus üzerindeki pasifize edici etkisi daha fazladır.

Dünden bugüne değişen pek çok toplumsal ve ekonomik olgudan söz edilebilir. Büyük kentlerdeki metrolardan, üçüncü Boğaz köprüsünden, TEM karayollarından, ucuz ithal mallardan, toplu konut fonu aracılığıyla mülk sahibi olunmasından, eğitimin yaygınlaşmasıyla okur-yazar oranının azalmasından, tek kanallı televizyondan çok kanallı televizyonlara geçilmesinden, beyaz eşya kullanımının artışından, borsadan, kadınların hizmetler sektöründeki çalışmalarından ve buna bağlı olarak kadın haklarında nispi gelişmelerden vb. söz edilerek, ülkenin "çok değiştiği", "geliştiği" söylenebilir.

Bu ve benzeri olgular ne kadar sıralanırsa sıralansın, ne ülkenin emperyalizme bağımlılığı, ne oligarşik yönetimin niteliği değişmemiştir. Geniş halk kitleleri, her zamanki gibi, "günlük maişet derdi, vs. içinde", "emperyalist yayımla şartlanmış", "düzenin şu veya bu partisine 'umudunu' bağlamış" durumdadır. Son onbeş yıl içinde yaşanan ekonomik krizleri, bunların ortaya çıkardığı mülksüzleşmeleri, tahrip ettiği toplumsal ilişkileri söylemeye bile gerek yoktur.

Halkın oligarşik düzene ilişkin bilgi ve düşüncesi dünden daha az ve farklı değildir. Bu bağlamda düzene karşı tepkileri de

daha az değildir. Son onbeş yılda şeriatçı partilere gösterilen ilgi düzene karşı olan tepkiyi açık biçimde göstermektedir. AB, ABD ve IMF karşısında takınılan uzlaşmacı ve boyuneğici tutumlar karşısında "milliyetçilik" in yükselişi de tepkilerin bir diğer ifadesidir.

Peki dünden bugüne, 1980 öncesiyle günümüz arasında farklı olan nedir?

Farklılık, kitlelerin ekonomik, demokratik ve siyasal mücadeleleridir. Daha tam ifadeyle, suni dengenin önemli ölçüde bozulduğu, kitlelerinin tepkilerinin açığa çıktığı dünen koşulları ile 12 Eylülle bu tepkilerin bir kez daha pasifize edildiği bugünün koşulları arasındaki farktır.

Evet, suni denge, oligarşinin 12 Eylül askeri darbesiyle yeniden kurulmuştur. 1990 sonrasında emperyalist dünya pazarlarında meydana gelen genişleme, 2000'li yılların başında Çin'in emperyalist dünya ekonomisine eklenmesiyle ortaya çıkan üretim artışı, 12 Eylülde oligarşinin askeri zoruyla kurulmuş olan suni dengenin **sürdürülmesinde** etkin unsur olmuştur.

Bu süreçte, köylülüğün oligarşik yönetime karşı tepkileri RP, AKP gibi dinci partiler aracılığıyla pasifize edilmiştir. Tarımdaki tüm olumsuz gelişmeye karşın, köylü kitesinin "umudu" dinci partilere bağlanmıştır. İşçi sınıfı, gerek kamu kuruluşlarının özelleştirilmesiyle, gerekse artan ithalat karşısında sanayinin gerilemesine paralel olarak gerilemiş ve zayıflamıştır. Kent küçük-burjuvazisi, kadınların hizmetler sektöründe ucuz işgücü olarak istihdam edilmesiyle meydana gelen gelir artışıyla, tüketimden başka bir şey göremez hale getirilmiştir. İthalata dayanan tüketim ekonomisiyle oluşturulan görüntüsel refah, ağırlıklı olarak küçük-burjuvazi üzerinde etkili olmuştur.

Tüm bu farklılıklardan geriye kalan ise, her ekonomik kriz sonrasında daha fazla belirginleşen ve büyüyen mülksüzleşme, yoksullaşma, bireysel ve ailesel sorunlar, bireysel bunalımlar, insan ilişkilerindeki çürüme, bireysel geleceğin belirsizliğidir.

Bizler, devrimciler olarak, bu durumun nedenlerini ne kadar biliyor olursak olalım, bunları ortadan kaldırmak için devrimin gerekli olduğunu ne kadar söylüyor olursak olalım, asıl sorun, halk kitlelerinin kendilerini bu durumda yaşatan ve yaşamaya zorlayan **mevcut toplumsal düzeni** değişt-

tirmek için harekete geçmeleridir. Bu, halk kitlelerinin bilinçlendirilmesi sorunu olduğu kadar, suni dengeyi dayanaklarının etkisizleştirilmesi ve bozulması sorunudur da.

Suni denge, tam anlamıyla olgun olmasa da varolan milli kriz koşullarında, yani oligarşinin eskisi gibi yönetemediği, halkın eskisi gibi yönetilmek istemediği, ekonomik, toplumsal ve siyasal bunalımların sürekli mevcut olduğu koşullarda mevcut düzenin sürdürülebilirliğinin olgusudur. Bu nedenle, milli krizin durumuna bakarak halk kitlelerinin mevcut düzene karşı tepkilerinin pasifize edilmesiyle oluşturulmuş olan suni dengeyi görmeyen anlayışlar da, suni dengeyi mutlaklaştırarak ülkedeki milli kriz koşullarını önemsemeyen anlayışlar da, nesnel gerçekliği kavramaktan uzaktırlar.

Suni dengeyi mutlaklaştırmak, dolayısıyla denge durumunu, dış dinamikle gelişen kapitalizmin ortaya çıkardığı doğal bir toplumsal denge olarak görmek, emperyalist ülkelerdeki toplumsal dengenin ülkemizde de mevcut olduğu düşüncesine yol açar. Bu da devrimci mücadelede evrimci çalışma tarzının mutlaklaştırılması sonucunu doğurarak, sağ-pasifizmin ve legalizmin dayanağı haline getirilir.

Suni dengeyi önemsemeyen, daha tam ifadeyle bu olguyu kabul etmeyen anlayışlar ise, ülkede gelişen her ekonomik, toplumsal ve siyasal olaydan milli krizin derinleştiği sonucunu çıkartarak devrimci örgütleri koşulları olmayan ve gücünü aşan eylemlere ve söylemlere yöneltir. Bu anlayış, hemen hergün devrim anının yaklaştığı, devrimin an meselesi olduğu propagandasıyla tüm inandırıcılığını yitirir.

Suni denge, dengesizliğin düzenlenmiş halidir. Suni denge olgusu, toplumsal düze-

nin dengesizliğinin varlığına dayanır ve bu dengesiz toplumda ortaya çıkan bilinçsiz tepkilerin pasifize edilerek yapay bir denge durumunun yaratılmasını ifade eder. Suni dengenin bozulması, toplumsal dengesizliğin görünür ve açık hale gelmesine yol açar.

Suni dengeyi bozmak, maddi olaylar etrafında siyasal gerçekleri açıklayarak kitleleri bilinçlendirmek, onlara politik hedef göstermek, halkın düzene karşı memnuniyetsizliğini ajite etmek, onları emperyalist beyin yıkamanın giderek etkisinden kurtarmak demektir.

Bu görev, aynı zamanda oligarşinin siyasal zoruna karşı mücadeleyi içerir. Sürekli milli kriz koşulları oligarşiyi, yalnız ekonomik yapıyı değil, sosyal ve politik hayatı da siyasal zorla sürekli kontrol altına almaya yöneltir. Nispi refah, yaşanan ekonomik krizlerde de görüldüğü gibi, **uzun dönemde** kitlelerin tepkilerinin pasifize edilmesinde kullanılabilir bir araç değildir.

Ülkede emperyalist üretim ilişkilerinin egemen olmasıyla meydana gelen toplumsal üretim artışı ve nispi refah suni dengeyi kurmakta ve sürdürmekte kullanılır. Ancak, gerek ülkenin iç çelişkilerinin gelmiş olduğu seviye, gerekse kapitalizmin dışa bağımlılığı, uzun dönemde bu olgunun etkisini yok eder. Siyasal zor temel ve belirleyici olur. Zaman içinde milli krizin derinleşmesine paralel olarak, suni dengeyi korumak ve devam ettirmek amacıyla siyasal zor askeri biçimde maddeleşir. Bu nedenle suni dengenin bozulmasına yönelik mücadele, her durumda oligarşinin siyasal zoruna karşı mücadele olmak zorundadır. Bu, devrimci mücadelenin stratejik zorunluluğudur.

Lübnan, Diyarbakır, TSK, TİT, TAK

Yaz , Danıştay saldırısı, “piyasalar”daki dalgalanmaların ardından “tatil” havasında başladı. Ama yaz ayları, aynı zamanda savaşlar için en uygun mevsim koşullarını da yaratıyordu. Hemen her zaman yaz aylarında PKK'nin eylemlerinde artışlar olurken, dünyanın herhangi bir yerinden yeni savaş ve çatışma haberleri gelmeye başlar. Bu yıl da farklı olmadı.

PKK'nin eylemlerindeki nispi artışlarla “şehit cenazeleri” ve “şehit aileleri” gündemin ilk sıralarına yükselirken, İsrail'in Lübnan saldırısı Ortadoğu'ya ilişkin emperyalist planları (BOP) yeniden güncelleştirirken, Lübnan'a asker gönderme tartışmaları başladı.

Lübnan sınırına kadar gidip dönen köşe yazarları, “nitelikli dolandırıcı”ların Nasrallah röportajları, İsrail saldırısını protesto eylemleri, islamcılar ile solun ittifakına yönelik açıklamalar, “medya”nın en popüler konuları haline geldi.

İsrail'in 41 günlük saldırısı, Hizbullah'ın direnişi, uzun menzilli Katyüşa roketleri haberlerin askeri yanını oluştururken, protesto eylemleri siyasal içeriğini oluşturdu.

Lübnan olayı, BM'in zavallılığını, emperyalist ülkelerin sıradan bir aracı olduğunu açıkça gösterirken, İsrail saldırısı, tüm emperyalist ülkelerin ortaklaştığı askeri ve politik amaçlara ulaşana kadar sürdürüldü. Bu amaçların gerçekleştirildiğine karar verildiğinde ise, 24 saat içinde ateşkes ilan edildi, BM “barış gücü”nün Lübnan'a yerleştirilmesi kararı çıkartıldı. Böylece Türkiye'nin

BM kararları çerçevesinde Lübnan'a asker göndermesine ilişkin “tezkere” tartışmaları ve protesto eylemleri gündemin ilk sırasına yerleşti.

5 Eylülde TBMM'den AKP'nin oylarıyla kabul edilen “tezkere”yle TSK Lübnan “yolcusu” olurken, görevi de, en yüksek ağzılardan “barışı korumak” ve “insani yardım” olarak kamuoyuna ilan edildi.

“Tezkere” tartışmaları sırasında BM “barış gücü”nün temel görevinin Hizbullah'ı silahsızlandırmak olduğu belgelerıyla ortaya konulmuş olmasına karşın, TSK'nın Lübnan “görevi”nin “barışı korumak” ve “insani yardım” yapmak olarak sunulması ise, yine “medya”nın etkin çabasıyla sağlandı.

Bugün Lübnan'a gönderilen BM “barış gücü”nün tek görevinin Hizbullah'ın silahsızlandırılması olduğu, bu gücün yönetimini üstlenen emperyalist ülkeler tarafından hiçbir tartışmaya yer vermeyecek biçimde açık ve net olarak ortaya konulmuştur. Öyle ki, gönderilen emperyalist ülke askeri güçleri ağırlıklı olarak deniz gücünden oluşmakta ve Lübnan'ın denizden abluka altına alınması görevini yerine getirmektedirler. Böylece deniz yoluyla Hizbullah'ın silah temin etmesi engellenecektir.

Lübnan'ın “barış gücü” tarafından denizden ablukaya alınmasına paralel olarak hava ulaşımı ve Suriye sınırının denetimi gündeme getirilmektedir. İran'dan Lübnan ve Suriye'ye giden uçakların Türkiye hava sahasından geçişinde durdurulması ve aranması Hizbullah'ın silahsızlandırılması

stratejisinin parçası durumundadır.

Henüz Lübnan “tezkere”si ülkenin gündeminden çıkmamışken, “şehit cenazeleri” ve “vatan sağolsun demiyorum” söylemleri yeni gündem maddesi olarak kamuoyunun karşısına çıkartıldı. Böylece PKK ve Kürt sorunu, “Büyük Ortadoğu Projesi” çerçevesinde yeniden güncelleşti.

Amerikan emperyalizminin “imaj”ını düzeltmek ve yükselen anti-amerikanizme set çekmek amacıyla “PKK koordinatörü” ataması, birbiri ardına gelen “şehit cenazeleri”, Kuzey Irak’ta “Kürt devleti”nin engellenemez oluşumu haberleri ve tartışmaları arasında 13 Eylül günü DTP’nin “ateşkes çağrısı” ve ardından Diyarbakır’da meydana gelen patlama, çok kısa süreli yeni bir tartışmanın başlatıcısı oldu.

Diyarbakır’daki patlamayı TİT’in (Türk İntikam Tugayları) üstlendiğine ilişkin haberler, bombalamayı “derin devlet”in gerçekleştirdiğine ilişkin düşünceleri pekiştirmeye yetti. AKP “medya”sı, Danıştay saldırısı sırasında gösterdiği dezenformasyon becerisini gösterememiş olsa da, Diyarbakır bombalamasının PKK tarafından gerçekleştirildiğine ilişkin “hiçbir şüpheye yer olmadığı”nı ilan ederek, sorumluluğu TİT’ten TAK’a (Kürdistan İntikam Şahinleri) aktarma becerisi gösterdi.

Ancak TİT-TAK haberleri ve spekülasyonları birkaç gün içinde ortalıktan kayboldu. Gündem hızla değişti ve şeriatçılık, irtica haberleri öne çıkartıldı. 4 Eylül günü İsmailağa Cami’indeki cinayet ve linç olayıyla bağlantılandırılan “irtica tehlikesi”, Milli Eğitim Bakanlığı’nın ders kitaplarındaki “müslümanlaştırma” operasyonları “medya”nın gözde konusu haline gelirken, PKK, Kürt sorunu ve “şehit cenazeleri” Diyarbakır patlaması olmamışçasına kaldığı yerden konuşulmaya devam edildi.

Gerçekte ise, “ taraflar” Diyarbakır patlamasından “gereken mesajları” karşılıklı olarak vermiş ve almışlardır.

“Mesaj”, özette, TAK’ın “turizm” bölgelerindeki eylemlerine karşı TİT’in Kürt kentlerinde benzer eylemler için sahneye çıkartılacağı olmuştur. Bu “mesaj” temelinde Sessiz sedasız, kavgasız gürültüsüz “consensus” oluşturuldu.

Bu “mesaj teatisi”nin hemen ardından “PKK koordinatörleri”nin atanması, ABD’nin “PKK’yi bitirmeye karar verdi” haber-

leri, Türkiye-İran’ın PKK’ye karşı “ortak operasyona hazırlandığı” manşetleri birbiri ardına kamuoyunun karşısına çıkartılırken, bir kez daha sahneye Talabani çıktı.

Talabani PKK’nin “birkaç gün içinde ateşkes ilan etmeye” ikna edildiği açıklamasının ardından İmralı’dan A. Öcalan’ın “ateşkes çağrısı” geldi.

Her ateşkes olayıyla birlikte ortaya atılan “çözüm paketleri” yeniden raflardan indirildi. Bu son ateşkes “yeni bir fırsat” olarak ilan edilirken, PKK’nin “dağ kadroları” için genel af çıkartılması, yönetici kadrolarının “sürgün”e gönderilmesi, doğu ve güneydoğuya yatırımlar yapılması gibi klasikleşmiş “çözüm paketleri” ortaya çıkartılırken “terörün kökünü kazımak” söylemleri oldukları yerde kalmaya devam etti.

İşte bu gelişmeler ortamında TSK’nin “üst kademeleri” birbiri ardına “irtica tehlikesi” üzerine açıklamalar yapmaya, AB’nin “dayatmalarına” karşı seslerini yükseltmeye başladılar. “İslamcı medya”nın TSK’nin “irtica tehlikesi”yle uğraşmak yerine PKK’ye karşı mücadeleyle uğraşması “talebi”, bu ortamda fazlaca etkili olmadı.

Bir ay gibi kısa bir zaman diliminde böylesine değişken ve yoğun “gündem”ler ortaya çıkması, herbirinin diğerini geride bırakması karşısında, hemen herkes “ramazan ayı”nın “kutsallığı ve kerameti” içinde olayların izleyicisi olarak kalmaya devam etti.

Kimi sol oluşumlar, özellikle legalistler, böylesine hızlı değişen “gündem”ler karşısında “hızlanma” stratejileri ortaya atarken, bazı sosyal-demokratlar televizyon dizileriyle ve rafa kaldırılmış “çözüm paketleri”yle Kürt sorununun “kalıcı çözüm”ü için inisiyatif almak için ileri atıldılar.

Ama “gündem”ler hızla değiştirilebiliyordu, öyle de oldu.

Şimdi öne çıkartılan “gündem”, TSK’nin “irtica tehlikesi” belirlemeleri ve “laik cumhuriyet”e “laik cumhurbaşkanı” seçimi olmaya başladı.

Bu yeni gündemin ara maddesi ise, Mart ayında yapılması “ideal” olarak kabul edilen erken genel seçimdir.

Mevcut seçim yasası açısından “ideal” Mart erken genel seçimi için bugünden harekete geçilmesi kaçınılmazdır. En geç Aralık ayına kadar erken seçim kararı alırsa, Mart ayında, Cumhurbaşkanlığı seçimi ön-

cesinde genel seçim yaptırtmak olanaklı olacağından, tüm çabalar AKP'yi erken seçim kararı almaya zorlamaya yöneltilen olacaktır.

Artık ülkenin siyasal gündemi, AKP'yi erken seçim kararı almaya zorlamaya yönelik "hızlı gündem"ler oluşturmayla belirlenmeye başlamıştır. AB, "irtica tehlikesi", Kürt sorunu, PKK, ateşkes, "şehit cenazeleri", "bölünmüş Türkiye haritası" vb. "gündem başlıkları", yere ve zamana göre hızla yer değiştirecek "gündemler" halinde kamuoyunun karşısına çıkartılırken, ülkenin olabildiğince çok ve değişken sorunlarla yüz yüze olduğu kanısı yaygınlaştırılmaya çalışılacaktır.

Bugün için Tayyip Erdoğan ve mehteran takımının bu "hızlı ve değişken" gündemler karşısında yapabileceği fazla bir şey yoktur. Elinden gelen tek şey, hazır meclis çoğunluğuna sahipken şeriatçı kesimler için yeni mevziler kazanmak için "ne çok iş yaptığı"nın propagandasına ağırlık vermektir. Ama asıl çatışma, ister Mart ayında yapılacak olan erken genel seçim, ister Ekim ayında yapılacak olan olağan genel seçim olsun, seçim sonrasında dört yıllık AKP hükümeti döneminde şeriatçı kesimlerin elde etmiş olduğu mevzilerin nasıl korunacağı ve düşürüleceği noktasında odaklanacaktır. Dolayısıyla bugünden yarıya bu çatışmanın hazırlıkları yapılmakta, saflar oluşturulmaktadır.

Milliyetçi-muhafazakar "merkez sağ"ın partisi olarak Ağar yönetimindeki DYP'nin Amerikan emperyalizmi tarafından desteklendiğine ilişkin haberler el altından basına sızdırılmaktadır. Bazı "strateji uzmanları"na CHP-MHP koalisyon hükümeti "ideal" savaş aracı olarak düşünülürken, başka "stratejistler" %15 oyla mecliste temsil edilecek olan Ağar DYP'sinin şeriatçı mevzi-

leri daha kolaylıkla düşürebileceğini iddia etmektedirler.

Bu "stratejist"ler, seçim barajı %5'e indirilerek DTP'nin meclise girmesinin sağlanmasıyla meclis aritmetiğinin daha esnek koalisyonlar çıkartılabileceği hesapları yapmaktadır.

Bu "stratejik" hesaplar sırasında, Hak-kari komando tugayının "emir-komuta zinciri" içinde yaptığı "mıntıka temizliği" Kürt kitlesi üzerinde Barzani'nin artan etkinliğine karşı yeni bir "mesaj" olarak gündeme gelmiştir.

Süreç, erken ya da olağan genel seçim doğru evrilmektedir. Bu da "medya" aracılığıyla yürütülecek dezenformasyon, manipülasyon ve demagoji kampanyalarının her dönemkinden daha çok yoğunlaştırılacağı demektir. Ekonomistlerin söylemleriyle ifade edersek, uluslararası piyasalarda meydana gelecek dalgalanmaların yaratacağı ekonomik kınımlar da bu süreçte etkin bir unsur olarak ortaya çıkacaktır.

Özetle, gelişen süreç, oligarşik yönetimin kınılanlığı giderek artan mevcut dengeleri yeniden düzenleme, sömürücü sınıflar arasında yeni bir "uzlaşma" sağlama amacıyla nispi demokratik ortamı ve "medya"nın gücünü azami ölçüde kullanmaya çalışacağı bir süreçtir. Beklemedikleri tek şey, **devrimci mücadelenin** bu süreçte etkin bir güç olarak ortaya çıkmasıdır. Bu konuda oligarşinin tek güvencesi, legalleşmiş ve legalize olmuş icazetli soldur. Bunlar da, seçim sath-ı mailinde etkileri altındaki en içten duygularla devrime inanmış insanları oyalayabileceklerini hesaplamaktadırlar.

Aynı ırmakta bir kez daha yıkanmak istemeyenlerin yapması gereken, oligarşik yönetimin o hiç beklemediği şeyi gerçekleştirmektir.

İşsiz Üretim Merkezleri: Üniversiteler

Üniversiteler, 591 fakülte, 179 dört yıllık yüksekokul, 473 iki yıllık meslek yüksekokullarıyla, yeni kayıt olan 450 bin öğrencisiyle açıldı. Yaklaşık 1.350.000 öğrencinin yarısı fakültelerde ders başı yaparken, yarım milyona yakın öğrenci ön-lisans programlarında okullu oldular.

Ve her zamanki gibi, öğrenci harçları, yurt ücretleri, ulaşım giderleri vb. konular yapılan açıklamalarda, yayınlanan bildirimlerde bir kez daha gündemin ilk sırasına yerleştirildi. Öğrenci “insiyatifleri”, öğrenci “kollektifleri”, öğrenci “dernekleri”, öğrenci “konseyleri” yeni gelen öğrencilere üniversite öğrencisinin sorunlarını anlatan bildirimler yayınlayıp masalar açarken, eski öğrenciler bildik bir “mekan”da olmanın rahatlığıyla üniversite alanlarını doldurdular.

Bir kez daha, üniversite eğitimi, üniversitelerin paralı hale getirilmesi konusulup tartışılırken, “nitelikli eğitim”, “parasız eğitim” gibi savsözler edildi.

Yeni öğrenciler “umutlarıyla”, eski öğrenciler alışkanlıklarıyla yeni ders yılına başladılar.

Lise birinci sınıfa kadar olan derslerden sorumlu tutuldukları ÖSS sınavını kazanarak başlayan üniversite macerası, kısa sürede yeni arkadaşlık ilişkileriyle, boş geçen derslerle, öğretim üyesi olmayan bölümlerle, mezun olduktan sonra nasıl iş bulacağı sorusuna karşarak her zamanki gibi yoluna devam ediyor.

Üniversitelerle ilgilenen herkesin ortaklaştığı gerçek, üniversitelerin üniversite ol-

maktan çıktığı, başlı başına bir gelir kaynağı haline getirildiği, “piyasa için eğitim” adı altında yozlaştırıldığıdır. Birbiri ardına açılmış üniversitelerin gerekli eğitim araçlarına ve öğretim üyelerine sahip olmadıkları da yine ortaklaşan başka bir gerçektir. Artık üniversite eğitiminin, birkaç “seçkin” üniversitenin “gözde” bölümleri dışında belli bir niteliğe sahip olmadığı da herkesin bildiği gerçeklerdendir.

Bu gerçekler karşısında, kimileri üniversite “reformu”nun zorunlu olduğunu söylerken, kimileri bu durumun tek sorumlusunun YÖK olduğunun altını çizmektedirler. Öğrenci kuruluşlarının (insiyatif, kollektif, dernek, konsey vb.) “parasız eğitim” talepleri, araya sıkıştırılmış “nitelikli eğitim” talebiyle yinelenirken, üniversite ve üniversite eğitiminin içinde bulunduğu sorunlardan nasıl kurtarılacağına ilişkin ortak bir bakış açısı mevcut değildir.

Bugün üniversite öğrencileri için, “nitelikli eğitim” ya da üniversite eğitimi adını hak eden bir eğitim fazlaca önem taşımamaktadır. Tüm dikkatler, üniversite eğitimi sonrasında iş bulma olanaklarına yöneltmiştir. Bu nedenle, gerek öğrencilerin, gerekse ailelerinin tercihleri, kolay ve yüksek ücretle iş bulma olanaklarının olduğu üniversiteler ve bölümlerde toplanmıştır. Özel dersanelere ödenen ücretler de bu tercihin bedeli olarak ortaya çıkar.

Yine de üniversite denildiğinde, fakülteler ilk sırada yer alır. 2005 verilerine göre, 1.247.000 öğrencinin 630.000’i fakültelerde

okumaktadır. 60.000 öğrenciye sahip olan dört yıllık yüksek okullar dışında, kalan tüm “üniversite öğrencileri”, ya iki yıllık meslek yüksek okullarında (226 bin) ya da “ikinci öğretim”de (320 bin) okumaktadırlar.

Böylece “üniversiteler”, 1.247.000 öğrencinin okuduğu “okullar”dır.

Bir öğrencinin ilkokuldan üniversiteyi bitirdiği zamana kadarki eğitim sürecini izlediğimizde karşımıza çıkan tablo, üniversitelerin, ismin kendisinde yer alan “evrensel” eğitim kurumları olmaktan çıkmış olduğudur. İster dört yıllık, ister iki yıllık (lisans ve ön-lisans sınıflamasıyla “üniversal” bir sığa sahip kılınmışlardır) meslek yüksek okullarının “üniversite” bünyesine alınmasıyla, üniversiteler “evrensel eğitim” kurumundan daha çok “çıraklık okulu”na dönüşürmüştür.

Daha olumsuz olanı ise, ÖSS sınavlarının lise birinci sınıfa kadar olan derslerden sorumlu tutularak yapılmasıdır. Böylece üniversite “okul”una gelmiş olan bir öğrenci, gerek eski dönem üniversitelerine göre, gerekse uluslararası standartlara göre, henüz lise birinci sınıf öğrencisi bilgisine sahip olarak ders başı yapmaktadır. Kaçınılmaz olarak, üniversite “okulu” eğitimi, lise birinci sınıf üzerinden başlatılmakta ve eğitimin ilk iki yılı lise bilgisinin tamamlanması haline dönüşmektedir. Bu durumda, “ön lisans” programlarına yerleştirilmiş meslek lisesi mezunları, “üniversite mezunu” olduklarında aldıkları eğitim, olması gereken normal meslek lisesi eğitiminden başka bir şey değildir.

Dört yıllık bölümlerde okuyan öğrenciler biraz daha “şanslı”dırlar. Onlar, üniversite “okulu”nun ilk iki yılında eksik lise bilgilerini tamamlamakta ve son iki yılında da “üniversite” eğitimi görmekteadırlar. Sonuçta, bu bölümlerden mezun olan öğrenciler, uluslararası standartlara göre üniversite ikinci sınıf öğrenimine sahip olmaktadır.

İster ön lisans, ister lisans programlarından mezun olsunlar, her durumda üniversite mezunları, tam ve gerçek üniversite eğitimi görmeksizin iş piyasasına çıkmaktadırlar.

Her ne kadar fakülteler ve meslek yüksek okulları “piyasa için eğitim” verdiklerini iddia ediyor olsalar da, verdikleri eğitim **eksik eğitimidir**. Dolayısıyla da “iş piyasası”nda düz işçi olarak iş bulmaktan başka

bir seçeneğe sahip değillerdir.

Bugün ÖSS sınavlarıyla başlayan bu eğitim eksikliği sadece hukuk fakülteleri için düzeltilmeye çalışılmaktadır. Hukuk eğitiminin beş yıla çıkartılması, bu eğitim eksikliğinin “hukukçular lobisi”nin girişimiyle giderilmeye çalışılmasından ibarettir.

Ama sorun tüm üniversite eğitiminin temel sorunudur. “Paralı eğitim” bu sorunun bir parçasıdır ve eksik eğitim ortadan kaldırılamaz.

Üniversitelerde, lisans ve ön lisans bölümlerinde yapılan eksik eğitimin kaynağı ÖSS sınavlarıdır. ÖSS sınavlarının lise birinci sınıf düzeyinde yapılmasıyla başlamaktadır. Bu yönüyle, orta öğretim sisteminin çarpıklığı ve özel dersaneler sorunu ortaya çıkmaktadır. Bir bütün olarak mevcut eğitim sisteminin çarpıklığı, üniversite düzeyinde devam etmektedir.

Üniversite eğitiminin tam ve eksiksiz bir üniversite eğitimi haline getirilebilmesinin yolu, bir bütün olarak eğitim sisteminin değiştirilmesinden geçmektedir. Ama böyle bir sistem değişikliği de, mevcut siyasal sistemin bir bütün olarak değiştirilmesiyle olanaklıdır.

İşte bu iç içe geçmiş çarpıklıklar ve siyasal sistemle olan bağlantısı, üniversite sorununu içinden çıkılmaz hale getirmektedir.

Türkiye’deki eğitim sistemi başlı başına bir “saadet zinciri” oluşturmaktadır. Bu “saadet zinciri”nin her bir halkası, bir kesimin çıkarlarına denk düşer. Zincirde yapılacak en küçük değişiklik, çıkarların çatışmasına yol açarak siyasal sonuçlar üretmektedir. Dolayısıyla hiçbir siyasal iktidar bu “saadet zinciri”ni kırmaya kalkışamaz. Yapabilecekleri tek şey, kendi destekçilerine bu “saadet zinciri”nde bir halka eklemekten ibarettir. Bu halkalar artarak, bugüne gelinmiştir.

“Saadet zinciri”nin ilk halkası ana okulları ve ilköğretimdir.

Gerçek ve tam anlamıyla “paralı eğitim”in başladığı yer burasıdır. Özel ana okulları, özel ilköğretim okulları, bir yandan sermaye yatırım alanı haline getirilmiş, diğer yandan “öğretmen”ler için daha yüksek gelir kapısı olmuştur. Özel, güzel ve modaya uygun okul üniformalarıyla özel ilköğretim kurumları, “parayı veren”in sözünün geçtiği, sermaye yatırımının kâr oranı

tarafından belirlenen bir eğitimsizlik alanı haline getirilmiştir.

Bu değişimle birlikte sorun, bu eğitimsizlik alanlarında okuyanların “eğitim”lerini nasıl sürdüreceğine dönüşmüştür. Özel ilköğretimi, özel ortaöğretim takip eder. Olağan olan özel öğretim mezunlarının özel üniversitelere ya da yüksek okullara gitmeleridir. “Parayı veren” bunun karşılığını alır ya da alamaz. Bu “bireysel tercih” konusudur, özel okullarda okuyanların özel üniversitelerden mezun olmaları kadar, mezun olduktan sonra nerede ve nasıl iş bulacakları da bu “bireysel tercih”in katlanacağı bir sonuçtur.

Ama böyle olmamıştır.

Özel üniversitelerin devlet üniversiteleriyle eşdeğerleştirilmesiyle, yani diploma eşitliğinin sağlanmasıyla eşitsizlik ortaya çıkmıştır. Artık tüm ortaöğretim mezunları ÖSS sınavına girerek üniversiteye yerleştirilmektedir.

Spor, sağlıklı beslenme, okul gezileri, kültürel aktivite ağırlıklı “eğitim” veren özel ortaöğretim kurumları mezunlarının ÖSS yoluyla devlet okullarıyla eşitlenmesi, özel üniversite hazırlık dershanelerinde patlamaya yol açmıştır. Yüksek ücret ödendiği için daha deneyimli öğretmenleri istihdam ederek daha iyi “eğitim” verdikleri iddiasında olan özel orta öğretim okulları ile devlet okulları arasındaki eşitsizlik, özel üniversite hazırlık dershaneleriyle kapatılmaya çalışılmıştır. (Aynı zamanda pek çok “idealist öğretmen” bu özel dershanelerde çalışarak yüksek ücret almanın yolunu bulmuşlardır.)

1990’ların sonlarına doğru özel orta öğretim okullarında eğitimin artan “eğitimsizliği” ve devlet okullarında derslerin “boş” geçmesi, bir yandan özel hazırlık dershanelerine olan talebi artırırken, diğer yandan eğitim düzeyinin düşmesine yol açmıştır. Bunun sonucu ise, ÖSS sınavlarının düzeyinin geriye çekilmesi, lise birinci sınıf düzeyine indirilmesi olmuştur.

Diğer önemli gelişme ise, “sanayinin gereksinme duyduğu ara elemanların eğitilmesi” adıyla **meslek liselerinin** yaygınlaştırılmasıdır. Ancak bu meslek liseleri, vermeleri gereken mesleki eğitimden uzaklaştırılarak, ÖSS sınavlarına endekslenmiştir. Böylece meslek lisesi mezunları mesleki hiçbir eğitime sahip olmaksızın “iş piyasası-

na” girmek durumunda kalmışlar ve doğal olarak da çıraklıktan gelme işgücünün karşısında işsiz kalmışlardır. Bu da, öğrencileri ve ailelerini ÖSS’ye daha fazla ağırlık vermeye yöneltmiştir. Bu yönelim karşısında bulunan “çözüm”, üniversitelerin çatısı altında ve üniversite eğitimi verilecekmiş görünümüyle iki yıllık meslek yüksek okulları yaratmak olmuştur. Değişik “imaj” çalışmalarlarıyla, demagojilerle, reklamlarla bu iki yıllık meslek yüksek okulları “cazibe merkezi” haline getirilmiştir.

Ardından “ikinci öğretim” adıyla yeni üniversite bölümleri oluşturulmuştur. Bu sayede 350 bin öğrenci “açıkta” kalmaktan kurtularak, üniversite öğretim üyelerine ek kazanç kapısı haline getirilmiştir.

“Saadet zinciri”ne takılan her ek halka, bir yandan üniversite eğitiminin düzeyini düşürürken, diğer yandan ÖSS’yi basit bir “eleme ve sıralama sınavı” haline dönüştürmüştür. Artık sınava giren öğrencinin bilgi düzeyinin ölçülmesi ve buna bağlı olarak üniversiteye yerleştirilmesi söz konusu değildir. Bu nedenle ÖSS sınavında ne düzeyde soru sorulduğunun önemi de kalmamıştır.

Lise birinci sınıf bilgisiyle üniversiteye “kapağı” atan öğrenciye verilen eğitim, bir dönem eski klasik lise mezunuymuşçasına sürdürülmüşse de, dersleri öğrenme ve başarı oranlarındaki düşüşten sonra değiştirilmiştir. Lisede eksik bırakılan derslerin tamamlanmasına yönelik bir “üniversite eğitimi” ortaya çıkartılmıştır.

Üniversite öğrencisi, lisede görmediği derslere dayanan bu eksik ve çarpık eğitimi “üniversite eğitimi” olarak algılamak, öğretim üyeleri bu iki yıllık zaman süresinde bölümle ve eğitimle ilgisi olmayan “entelektüel bilgi” satıcısı olarak öğrencilerin karşısına çıkmaktadır. Bu sayede “üniversite” öğrencisi “entelektüel bilgi” sahibi olduğuna inanır, bu dil ve söylemle konuşur, çevresiyle ilişki kurar. Olmayan ve verilmeyen ise gerçek üniversite eğitimidir.

Tüm bu “saadet zinciri”nin ortaya çıkarıldığı çarpıklık, göstermelik “ön lisans” meslek yüksek okullarının üniversite “çatısı” altına alınmasıyla birlikte üniversite öğrencilerinin ortak amaçlar etrafında örgütlenmesini de engellemiştir. Artık üniversite adı verilen yere aynı kapıdan giren, aynı bahçede ve koridorlarda dolaşan, aynı yemekha-

nede yemek yiyen, harç ödeyen, ama “iş piyasası”nda farklı konumlarda bulunan öğrenciler, “üniversite öğrencisi” adıyla bir ve eşit hale getirilmişlerdir.

Bugün üniversite öğrenci hareketinin en temel sorunu, üniversite eğitiminin “evrensel” niteliğini yitirmesi, eksik eğitim verilmesi ve farklı eğitim düzeylerinin aynı çatı altında birleştirilmesidir.

Lisans ve ön lisans bölümlerinde kayıtlı meslek lisesi mezunlarının yüksek öğrenime ilişkin sorunları ile fakültelerde okuyan üniversite öğrencilerinin sorunları bir ve aynı değildir. Ortaklaşabildikleri tek konu, eğitim giderleri ve mezun olduktan sonra iş bulma olanaklarının sınırlılığıdır.

Ekonominin ithalata bağımlı hale gelmesi, üretimin yerini ithal malları ticaretinin alması, turizm vb. alanlarda yoğunlaşan hizmetler sektöründeki gelişmeler, geçmişten farklı olarak, üniversite mezunları için gerekli ve uygun iş olanakları yaratmamaktadır. Ön lisans adıyla “akademik” görünümüne sokulmuş olan iki yıllık meslek yüksek okulları (ki üniversite öğrencilerinin üçte birini oluşturmaktadırlar) çok sınırlı ve konjonktürel iş konularına yöneltilerek ve artan kontenjanlarla büyük bir işsizler kitlesi üretmektedir. Dayanıklı ve dayanıksız tüketim malları ithalatı, eski “ithal ikameci sanayileşme” dönemindeki gibi üniversite mezunlarına iş olanağı sağlamamaktadır. Çarpık, nitelsiz ve eksik eğitim “okulları” haline gelen üniversiteler, iki ya da dört yıllığına bir buçuk milyon gencin “umut” içinde tutulmasına hizmet eden, sıradan ve basit apolitikleştirme araçları haline dönüştürülmüştür.

Bu apolitikleştirme aracı, düzenin sürdürülmesi için özel olarak ayakta tutulmaktadır. Ancak işsiz üniversite mezunlarının sayısı gün geçtikçe artmakta ve üniversite eğitiminin kalitesi sürekli düşmektedir.

Bugün dünyada sanayi üretimi önemli değişikliğe uğramıştır. Ucuz işgücüne dayanan “ithal ikameci sanayi”ler önemli ölçüde yer değiştirmiştir. Özellikle Çin’in uluslararası pazarlara girmesiyle “ara eleman” yetiştirilmesi pek çok ülke için gereksiz hale gelmiştir. Emperyalist ülkelerdeki işsizlerin büyük bir bölümü “ara elemanlar”dan oluşmaktadır. Bu nedenle “sanayinin gereksinime duyduğu ara eleman” yetiştirme-yönelik eğitim sistemi önemli ölçüde ge-

reksiz hale gelmiştir.

Diğer yandan ülkemizde her türlü ulusal kalkınma, ulusal büyüme gibi kavramlar ve ölçüler terk edilmiş, yerini ucuz döviz-yüksek faiz politikalarıyla ithalat almıştır. Bu durum, tüm eksiklikleri ve çarpıklıklarla “ara eleman” yetiştirmeyi amaçladığı iddia edilen meslek yüksek okullarını gereksiz hale getirmektedir. Bu ekonomik yapı değiştirilmediği, sanayi ve tarım üretimine dayanan ekonomik büyüme sağlanmadığı sürece meslek yüksek okulları sürekli ve artan oranda işsizler üretmeye devam edecektir.

Bu koşullarda meslek yüksek okulu öğrencilerinin, dünyadaki ve ülkedeki ekonomik ve siyasal gelişmeleri izleyerek, ancak hiçbir hayale kapılmaksızın kendi bölümleri için özgün eğitim programları üretmekten başka yolları yoktur. Geçici (konjonktürel) iş olanaklarına ve “globalizm”in ortaya çıkardığı iddia edilen “iş kollanna” dayandırılmış meslek yüksek okulu bölümlerinin kapatılması ve öğrencilerinin daha temelli bölümlere doğrudan ve koşulsuz geçişinin sağlanması için çaba göstermelidirler. Tüm ön-lisans programları iptal edilmeli ve lisans programları haline dönüştürülmelidir. Hiç unutulmamalıdır ki, üretime dayanan bir ülke ekonomisinde mesleklerin ve “ara elemanların” istihdam edilebileceği işler hiç olmayacaktır.

Benzer durum fakülteler için de geçerlidir. Üniversite kontenjanlarının sınırlı olduğu ve üniversitelerin sayısının az bulunduğu dönemlerde istihdam olanağına sahip olan pek çok fakülte ve bölüm artık işsizler kitlesi üretmektedir. Bu bölümlerden mezun olanlar, mevcut ihtiyaçtan fazladır. Ekonomik dilde ifade edersek, arz artmış, talep aynı kalmıştır. Özellikle kamu kuruluşlarının özelleştirilmesi ve kamuya tüm üretim alanlarından el çekilmesi, pek çok fakülte mezununun kendi kaderine terk edilmesine yol açmıştır.

Daha klasik ve akademik yönü ağır basan fakülteler ise, eğitim eksikliği ve nitelsizliği nedeniyle “öğretmen” ve “memur” yetiştirme yerleri haline dönüşmüştür. Açılan öğretim üyeliği kadrolarıyla çok küçük bir bölümü iş bulabilirken, büyük bölümü “kamu personeli seçme sınavı” kuyruklarında beklemek zorunda kalmaktadır.

Özetlersek, en bilinen ve “klasik” söz-

le, üniversite öğrencilerinin sorunları ülkenin ağırlaşan sorunlarıyla birleşerek topyekün bir düzenlemeyi gerektiren boyutlara ulaşmıştır.

Bu durumun sorumlusu tek başına YÖK değildir. YÖK, üniversitelerin apolitikleştirilmiş gençlik kitlesi yaratmak, “saadet zinciri”nin sürmesini sağlamak için kullanılan merkezi bir yönetim aracından başka bir şey değildir. YÖK’ün kaldırılması ya da “reform” edilmesi, üniversite öğrencilerinin sorunlarını hiçbir şekilde değiştirmeyecek, tersine “yeni umut”lar yaratarak, sorunların ertelenmesine ve daha da ağırlaşmasına yol açacaktır.

Bugün tüm üniversite öğrencileri, fakülte ve meslek yüksek okulları öğrencile-

ri, ülkenin içinde bulunduğu koşulları gözönüne alarak ve bilerek, kendi bölümleri için yeni bir eğitim programının oluşturulması amacıyla bir araya gelmelidirler. Sözcüğün tam anlamıyla, mevcut eğitim programları ve yapısına alternatif bir eğitim programı ve yapısını ortaya çıkarmalıdır. Bu çalışmalar, tek tek bölümlere kadar yaygınlaştırılmalı, her bölümün eksik eğitimi tamamlayıcı ve yenileştirici özgün programlar ortaya çıkarmaları sağlanmalıdır.

Bu programlarının uygulanmasına yönelik üniversite öğrencilerinin hareketi, her durumda ülkenin ekonomik, toplumsal ve siyasal yapısının buna bağlı dönüşümünü de zorlayacaktır.

“Bu Birahane Kadın Çalıştırıyor. Cemil Bundan Vazgeç”¹

Son dönemlerde solda yeni bir söylem geliştirdi: *Çeteleşmeye ve yozlaşmaya karşı savaş!*

Özellikle *Yürüyüş* çevresinin öne çıkarttığı bu “savaş” söylemi, “kültürel yozlaşma”ya karşı “mücadele”den çok farklı olarak, “pratik müdahaleler” adı altında “eylem”e dönüştürülmüştür.

“Küçükarmutlu halkı, bu konuda da hemen her zaman belli bir mücadele sürdürdü, bir buçuk aydır ise daha yoğun bir çaba ve örgütlenmeye mahallesini yozlaşmaya karşı korumaya çalışıyor.

1,5 aydır her akşam 50-100 kişilik gruplar halinde mahallenin genelinde devriyeler gezerek, kontroller yapıyor. Mahallede uyuşturucu satan, gençleri özendiren, fuhuş yapan, yaptırdıkları tespit edilen, hırsızlık yapan kişiler, halkın karşısına çıkılarak teşhir edilerek yine halk tarafından **dövülerek cezalandırılıyor.**”² (abç)

Oysa “legal olanaklardan yararlanmak” gerekçesiyle birbiri ardına açılan “kültür merkezleri”ndeki “kültürel etkinliklerin” gerekçesi olarak sunulan “yozlaşma”, hemen her durumda 12 Eylül sonrasındaki depolitizasyon ve ideolojisizleşmeye karşı “mücadele”ye dayandırılmıştır. Bu boyutuyla, burjuva ve küçük-burjuva ideolojilerine karşı

mücadele ile gerekçelendirilen “yozlaşmaya karşı mücadele”, son tahlilde “yoz kültüre karşı devrimci (ya da sosyalist vb.) kültür” olarak solun pratik faaliyetinin ağırlık noktasını oluşturmuştur.

Kimi durumda yalın biçimde “ideolojik mücadele” içinde ele alınan, kimi durumda “globalizm” propagandalarıyla birlikte yaygınlaştırılan “beyaz Türkler”in “life style”ne “karşı duruş” olarak sunulan “yozlaşmaya karşı mücadele”, her durumda “kültür merkezleri”nin varlığının meşruiyeti olarak kullanılmıştır.

Başlangıçta ekonomik, politik, felsefik konularda “seminerler”, “kurslar” şeklinde yürütülen “kültürel etkinlikler”, giderek değişik sanat alanlarında “atölyeler”, “insiyatifler” oluşturulmasına dönüşmüş ve nihayetinde “pırl pırl”, “deniz manzaralı” “sanat ve kültür mekanları” halini almıştır.

Gelişim öylesine bir noktaya ulaşmıştır ki, artık bu “mekanlar” “beyaz Türkler”in “elit mekanlar”ıyla yarış eder hale gelmiştir. Salsa, perküsyon kurslarının yapıldığı NKM, Beksav’ın “deniz manzaralı” son “mekan”ı bunun tipik örnekleridir.³

³ “Yepyeni bir Beksav” başlıklı bir haberde şöyle yazıldığı: “Beksav’ın yeni binası, Kadıköy’ün en merkezi konumunda bulunuyor. Beşiktaş Vapur İskelesi’nin karşısında ve Kadıköy Postanesi sırasında bulunan binanın 2. ayı katını kiralayan Beksav, **deniz manzaralı ve teraslı modern kafeteryası**, 150 kişilik çok amaçlı salonu, 30’ar kişilik derslikleri ve atölye odalarıyla 12 yılın birikim ve deneyimi üzerinden yeniden yapılıyor.” Bilmeyenler için ekleyelim, Beksav, “*Bilim Eğitim Estetik Kültür Sanat Araştırmaları Vakfı*”nın kısaltmasıdır.

¹ *Yürüyüş*, Sayı: 64, 6 Ağustos 2006. Dergide böyle yazılmış olmakla birlikte, fotoğrafta yer alan pankartta “Bu birahane kadın çalıştırarak suç işliyor! Cemil bundan vazgeç-Cephe” yazısı bulunmaktadır.

² *Yürüyüş*, Sayı: 67, 27 Ağustos 2006.

Neyin neden yapıldığı, nereden yola çıkıldığı, nereye gidilmek istendiğinin önemi kalmamış, sadece bir “kültür merkezi”ne sahip olmak tek **amaç** haline gelmiştir. Bir bakıma, 1980 öncesinin “dernekler” etrafındaki örgütlenme anlayışı⁴ “kültür merkezleri” etrafında örgütlenmeye dönüşmüştür. Bu öylesine yaygınlaşmıştır ki, mahalle “festivalleri”, film “festivalleri”, konserler ve nihayetinde “yaz kampları”, başlı başına “sol” faaliyet haline gelmiştir.

Sürece yakından bakıldığında, tüm yapılar, her görüşten sol oluşumun kendi örgütlenmesini geliştirmek amacıyla kendiliğindenciliğe boyun eğişi, daha tam ifadeyle somut koşulların “modasallık”ına kapılıp gitmesinden başka bir şey değildir.

Sorun, dünyada ve ülkede nesnel koşullar alabildiğine olgunlaşırken, öznel koşulların (tek tek siyasal yapıların kendi örgütsel koşulları dahil) bu gelişime ters orantılı olarak sürekli gerilemesi karşısında ortaya çıkan **çaresizliktir**.

Kendilerince ve bildiklerince her yol denenmiştir.

Her sol örgütlenme, ilk başlangıçta sendikal çalışmalar içinde yer alarak, Türk-İş içinde örgütlenerek “işçi sınıfı içinde kök salmak” peşinde koşmuştur. Çoğu durumda herhangi bir sendikanın herhangi bir kentteki (çocukluk ve neredeyse tümüyle İstanbul) bir şubesini ele geçirmekten öteye geçilememiştir.

Türk-İş’in “sendika ağaları” bu durumun en büyük engeli olarak görülmüş, “sendika ağalarına karşı mücadele” söylemleri geliştirilmiş, “devrimci sendika” kurmak için “işçi kurultayları” düzenlenmiş, ama yine de bir adım öteye geçilememiştir.

Ardından “kamu emekçileri” ortaya çıkmıştır. KESK bu gelişmenin adı olurken, tüm umutlar “kamu emekçilerinin mücadelesi”ne bağlanmıştır. Bu kez de KESK yönetimini ele geçirmiş olan ÖDP’liler (özel olarak 1980 öncesinin DY artıkları) engel olarak ortaya çıkmıştır.

⁴ Bu anlayış, öz olarak, “Kitlelerin içine girerek, kitlelerin acil gereksinimleri etrafında, kitleleri örgütleyip, eyleme sokma ve kitlelere siyasî bilinç götü-rüp örgütleme, yani emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik hak ve istemleri etrafında kitleleri örgütleyip, siyasî hedefe yönlendirme”yi düşünen revizyonist ve pasifist bir anlayıştır. Daha geniş bilgi için bkz. Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

Yine de KESK ve “kamu emekçilerinin mücadelesi”, legalist ve legalize olmuş sol örgütlenmelerden “bireysel solcu”lara kadar her kesim ve kişinin “mücadele” alanı olarak uzun süre solun gündeminde yer almıştır. Bu “mücadele”nin ağırlığını ÖDP’de yer alan “eskiler”in kendi iç mücadeleleri ve çekişmeleri oluşturmuştur. Zaman zaman “solun birliği” paravanasıyla gizlenen bu iç çekişmeler ve çatışmalar, bir süre sonra ÖDP içindeki “eskiler”in bir bölümünün ayrılmasıyla sonuçlanırken, KESK “kamu emekçileri” örgütlenmesinde toplu sözleşme görüşmelerinde güçsüz ve yetkisiz bir sendika haline gelmiştir.

Bu “mücadele”den geriye kalan, KESK’in önemsizleşmesi ve “kamu emekçileri” hareketinin Memur-Sen vb. sağ sendikaların egemenliğine geçmesi olmuştur.

1996 Gazi olayları (solun bir bölümünün söylemiyle “Gazi ayaklanması”), 1 Mayıs’lardaki kitlelilik, bu aşamada “yeni” bir çalışma tarzının ve örgütlenme alanının ortaya çıkmasına yol açmıştır.

Kimilerinin “varoslar” dediği gecekondu bölgelerinde, özellikle liselilere dayanan “mücadele”ler, hemen her olayda bu bölgelerde düzenlenen barikatlı, molotoflu eylemlerle sürdürülmüştür. Bu eylemler, belediye otobüslerinin yakılması eylemleriyle en üst boyutuna ulaşmıştır. Sadece İstanbul’un bazı gecekondu mahallelerinde sürdürülen bu “mücadeleler” de bir süre sonra yavaşlamaya ve giderek durma noktasına gelmiştir.

Solun “bürokratik yapılanmaya” sahip kesimlerinin sendikal alanlardaki sıkışmasına ve küçülmesine benzer bir durum bu mahallelerde örgütlenen sol kesimler için de ortaya çıkmıştır. Gecekondu eylemlerine katılım gittikçe düşmüş, polislin yoğun baskısı ve diğer başka nedenlerle 5-10 kişilik “korsan”ların dışında bir şey yapılamaz hale gelmiştir.

Bu gelişme karşısında gecekondu mahallelerine dayanan ve tüm varoluşunu buna bağlamış olan sol örgütlenmeler, çareyi “kültür merkezleri” oluşturmakta ya da varolan demeklerde “kültürel etkinlik”ler örgütlemekte bulmuşlardır. Artık sokaklardan dernek binalarına geri çekilmiştir. Yapılanlar ise, “eğitim, dil kursu, üniversite hazırlık, müzik, saz, gitar, koro, halk oyunları, tiyatro, şiir, panel, film gösterimleri, müzik

dinletileri”nden ibarettir.

İşte böylesine bir geri çekilişte “yaz tatili” “bulunmaz fırsat” olarak ortaya çıkmıştır. “Yaz kampları” bu durumun ve gelişimin ürünü olmuştur.

1990 başlarında silahlı mücadeleyi savunduğunu söyleyen örgütlerin “eğitim aracı” olarak keşfedilmiş olan “yaz kampları”, bu kesimlerin giderek legalizasyonu ile birlikte önemsizleşmişken, yeni dönemde “alternatif tatil olanağı” olarak yeniden keşfedilmiştir.

Böylece “varoşlar”da “yoz kültür” olarak anlatılan su katılmamış küçük-burjuva yaşam tarzı ve ideolojisi, solun “alternatif kültür” faaliyetlerinin gerçekliği halini almıştır.

Amacımız, içinde bulunulan somut koşullarda ya da geçmişte solun ne yaptığını anlatmak değildir. Ortaya koymaya çalıştığımız, kendilerini nasıl tanımlarlarsa tanımlasınlar, her durumda solun örgütlenme çalışmalarının kısır döngüye girdiği, bu döngüyü kırmak için yapılan her girişimin bir başka kısır döngüye yol açtığı ve bu kısır döngü içinde eski görüşlerin ve söylemlerin tam tersi olan yeni görüşler ve söylemler ortaya atıldığıdır. Bu öylesine sorunlar doğurabilmektedir ki, kimi örgütlenmeleri kendi çizgilerinin öngörmediği, hatta “küçük burjuva maceracılığı” olarak ilan ettiği silahlı devrimci örgütlerin basit ve sıradan bir taklidi olan “silahlı kuvvetler” oluşturmaya itebilmiştir. Bugün varlığından bile söz edilemeyecek “geleneksel” çizgilerinin şehir gerilla eylemlerini dışladığı bu legalist örgütlenmeler, bu itme içinde silahlı eylemlere (ki kesinlikle şehir gerillası olarak tanımlanamaz) yönelmişlerdir. Kendi çizgilerinin öngörmediği bir yöne savrulduklarından, bir süre görece baskı koşullarının dışında bu eylemleri sürdürebilmişlerdir.

THKP-C ya da TKP/ML “mirasçısı” olarak ortaya çıkan bazı örgütler ise, “miras”ına sahip oldukları çizgiyi sürdürebilmekten uzaklaştıkları oranda, kendilerini legalize etmişler ve tüm diğer legalize olmuş hareketlerin bir benzerine dönüşmüşlerdir.

İşte “çeteleşmeye ve yozlaşmaya karşı savaş” adı altında İstanbul “varoşlarında” bu yaz ortaya çıkan “eylemler”, bu çaresizliğin, kendiliğindenciliğin ve daha da önemlisi kitle kuyrukçuluğunun, popülizmin ifadesi olmaktadır.

Gerçeklik böylesine yalın ve açık olmakla birlikte, bunların bu şekilde ortaya konulması fazlaca da etkili olmamaktadır.

Herşeyden önce bu türden “eylemler”in içinde yer alan ya da bunların yapılmasını “doğru ve haklı” bulanlar açısından kendiliğindencilik, kitle kuyrukçuluğu gibi “hakaret unsuru” taşıdığı kabul edilen belirlemeler, ne kadar bilimsel olurlarsa olsunlar, ne kadar nesnel gerçekliği ifade ederse etsinler, her durumda “hakaret” olarak algılanacak, söylenenler sadece bu nedenle dışlanacaktır. (Burada “hep konuşuyorsunuz, siz de yapın da görelim”ci demagogileri ayrıca belirtmeye gerek yoktur.)

Yaz tatili döneminde bazı gecekondu mahallelerindeki “yozlaşmaya karşı savaş” şöyle gerekçelendirilmiştir:

“Okmeydanı’ndaki **esnaf**, 12 Eylül öncesine dönmek istiyor. Çünkü o yoksul semtlerin apolitikleştirmeye, yozlaştırma politikalarıyla bozulmamış halini istiyor ve şöyle diyor: ‘Ben 12 Eylül öncesindeki mahalle mi istiyorum. Her gün her gece birinin evine hırsız giriyor. Güpegündüz biz kendimizden korkuyoruz. Nasıl bir mahalle olmuş burası, eskiden insanların birbirine saygısı sevgisi vardı. Tekrar öyle olması lazım. **Siyasiler ve mahallenin büyükleri** bu sorunların çözümüne öncülük etmeli.’ Esnafın talebini karşılayamıyor yeterince devrimciler.”⁵ (abç)

Bu “kitle” isteminden yola çıkarak “yozlaşmış” kesimlere yönelik “döverek cezalandırma” eylemlerini eleştirenlere karşı da şunlar söylenmektedir:

“Devrimcilerin halkın sosyal yaşamına müdahil olması gerekli ve önemlidir. Evet, ‘namus bekçiliği’ yapacağız, evet, zabıtalık yapacağız, evet, ‘bizden sorulur burası’ diyeceğiz. Nereden, hangi kılıf altında gelirse gelsin, yozlaştırmaya, apolitikleştirmeye dur diyeceğiz. Dur demek bir; yaşam biçimimizle örnek olmakla iki ideolojik ve kültürel faaliyetlerimizle hayatı doldurmakla üç pratik müdahalelerle mümkündür. Toplumsal çözülme ve çürüme, devrimin engelidir. Devrimci iddia, bu

⁵ *Yürüyüş*, Sayı: 65, 13 Ağustos 2006.

engeli aşmayı, en azından bulunduğu alanlarda etkisizleştirmeyi gerektirir.”⁶

Bir yıl önce daha bilimsel, daha teorik görünüm altında konuşulduğunda ise şunlar söylenmiştir:

“Yozlaşma, halkın geçmişten bu yana yarattığı, gelenekselleştirdiği olumlu gelenek, kültür, ahlaki özelliklerinin toplamı olan **manevi değerlerinin** bozulması, içinin boşaltılması ve bunların yerine **emperyalist yoz kültürün** geçmesidir.

Yozlaştırma politikası, bir yandan halkın asırlardan bu güne taşıdığı olumlu değerlerin içi boşaltılırken, diğer yandan da bunların yerine **burjuvazinin kültürünün** ve lümpen bir kültürün empoze edilmesinden oluşuyor.”⁷ (abç)

Ve son söz de şöyledir: “Halk açısından bakıldığında **yozlaşma**, mevcut ekonomik, siyasi koşulların ortaya çıkardığı bir **nesneliktir**.”⁸

Burada sapla samanın, emperyalist “yoz kültür” ile “burjuva kültürü”nün birbirine karıştırılmış olmasının hiç önemi yoktur. Tıpkı “manevi değerler”in neler olduğunu, bunların “bozulması”dan kimlerin şikayetçi olduğunu tartışmanın, anlatmanın önemi olmadığı gibi.

Şüphesiz bu değerlendirmelere, gerekçelendirmelere karşı herkes bir şeyler söyleyebilir. Ve bunlara, “biz yaptık, oldu” diyerek karşı da çıkılabilir. Tıpkı İBDA-C’nin bir dönem “ahlaksızlık” yerleri olarak gördüğü birahaneleri bombalaması gibi, “ılımlı islamcı”ların kahvehaneleri, birahaneleri değişik gerekçelerle kapatması gibi.

Hatta “yozlaşma”ya karşı “döverecek cezalandırma” yandaşlarının bir yıl önce söyledikleri gibi de söylenebilir:

“... diyelim uyuşturucuya, kumara yönelen gençler var, kimi arkadaşlar hemen dövelim, mahalleden atalım diye ‘kestirme’ çözümler önerbiliyorlar. Elbette bu tür yöntemler de gerekli olabilir ama bu en son noktada ve uyuşturucunun, kumarnın karşımıza çeteleşme şeklinde çıktı-

ğı durumlarda düşünülebilir.”

“Yozlaşma dediğimiz şey, fuhuştan, uyuşturucudan ibaret değil, ki çoğunlukla böyle algılanıyor, bütün olarak halkçı değerlerin tahrifatıdır. Dolayısıyla da yozlaşmaya karşı mücadele daha kapsamlı bir mücadeledir.”⁸

İster bilimsel ve teorik sözlerle “yozlaşma, halkın ... manevi değerlerinin bozulması, içinin boşaltılması ve bunların yerine emperyalist yoz kültürün geçmesidir.” denilmiş olsun, ister “ekonomik ve politik hegemonyayı sürdürmek için, kültürel hegemonya da şarttır; ABD sisteminin bir dünya sistemi olması demek, Amerikan yaşam tarzının ve Amerikan kültürünün ve dolayısıyla Amerikan mallarının dünyaya taşınması demektir”⁹ diye açıklansın, konu her durumda “biz yaptık, oldu”yla karşı karşıya gelecektir.

İddia büyüktür:

“Kim bugün yozlaştırma politikalarına karşı yapılan eylemleri ‘namus bekçiliği’, ‘zabıtalık’ diye görüyorsa, halkın durumundan da, kitle çalışmasından da bihaberdir. Ancak halkı örgütleme ve devrim diye bir derdi olmayanlar, eylemleri böyle görebilir.”¹⁰

Bu nedenle, “manevi değerler”in ne olduğunu ele alıp, “manevi değerlerin bozulması, içinin boşaltılması ve bunların yerine emperyalist yoz kültürün geçirilmesi”ni tartışmak, değerlendirmeler yapmak ve çözümlerden söz etmek “boş çaba” olacaktır.

Oysa geçen yıl büyük laflar edilmiştir. “Ekonomik ve politik hegemonya sürdürmek için, kültürel hegemonya da şarttır”¹¹ gibi “sivil toplumcu”, Gramscici teorilerden alınma ağızlarla konuşulmuştur.

“Yozlaşmaya karşı devletin sözde çözümlerinin bir işe yaramadığı artık açıktır. Pisliği üreten sistemin kendisidir. Pislik işbirliği yaptıkları emperyalizmin yoz, bencil, bireyci kültürüdür... Fakat bizler hepimizi ilgilendiren, yaşamımızı doğrudan etkileyen yozlaşma karşısında çaresiz, çözümsüz de-

⁶ *Yürüyüş*, Sayı: 65, 13 Ağustos 2006.

⁷ *Yürüyüş*, Hayatın İçindeki Teori: Yozlaşmanın Teorisi-1, Sayı: 21, 9 Ekim 2005.

⁸ *Yürüyüş*, Hayatın İçindeki Teori: Yozlaşmanın Teorisi-2, Sayı: 22, 16 Ekim 2005.

⁹ *Yürüyüş*, Sayı: 21, 9 Ekim 2005.

¹⁰ *Yürüyüş*, Sayı: 65, 13 Ağustos 2006.

¹¹ *Yürüyüş*, Sayı: 21, 9 Ekim 2005.

ğiliz. Çözüm; emperyalist, yoz kültüre karşı kendi değerlerimizi korumak, yaşatmak; açlığa, yoksulluğa karşı mücadele etmektir. Örgütlü olmak, paylaşımı, dayanışmayı, direnmeyi hayata geçirmek yozlaşmaya karşı yapabileceğimiz en güçlü savunmadır.”¹² denilmiş olması da önemli değildir.

Çünkü “kültür merkezleri” temelinde yürütülen “alternatif kültür etkinlikleri”, derneklere kapanmayı getirmiş, 1 Mayıs’ta görüldüğü gibi, “gösteri” için gerekli “sayısalık” bile tutturulamamıştır. Öte yandan ise, sadece İstanbul ve İstanbul’un “varoşlar”ında, toplu konutlarda değil, ülkenin pek çok kentinde kapkaççılıktan, hırsızlıktan, fuhuştan, “televoleci kültür”den yakınmalar artmış, şikayetler yükselmiştir. Bunun sonucu olarak solun varolduğu küçük mahalle ilişkilerinde “sizler nasıl devrimcilersiniz, bu ahlaksızlara karşı neden bir şey yapmıyorsunuz” sözleri daha sık duyulur olmuştur.

Bir kez “yozlaşma” devletin, sistemin, düzenin (hangi sözcük uygun görülürse) kendisi tarafından teşvik edildiği, onların “politikası” olduğu kabul edildikten sonra, devlete, sisteme, düzene karşı mücadele kaçınılmaz olarak “yozlaşmaya” karşı mücadeleye, “savaş”a indirgenebilmektedir.

“Yozlaşma, halkın ... manevi değerlerinin bozulması” olarak bir kez kabul edildi miydi, kaçınılmaz olarak “manevi değerler”in savunucusu olunacaktır. Bunun hırsızlık, fuhuş, uyuşturucu, alkolizm vb. “pisliklere karşı savaş” haline getirilmesi çok da önemli değildir.

Bu çaresizliktir, ama perspektifsizliğin çaresizliğidir.

Okulların tatil olduğu yaz aylarında sokaklarda “boş” gezenlerin çoğaldığı, belediyelerin halk konserleri, solun “festivalleri” ile zamanın “öldürülemediğinde” “halkın talepleri”ne “kulak vermek” sıkça karşılaşılan bir durum olsa da, “emperyalist yoz kültür” tanımlanmadığı ve bilinmediği koşullarda, yapılanlar sadece “biz yaptık, oldu”dan ibarettir.

Yine de “sorun” varlığını sürdürecektir.

İddia edildiği gibi, “Kim bugün yozlaşma politikalarına karşı yapılan eylemleri ‘namus bekçiliği’, ‘zabıtalık’ diye görüyorsa, halkın durumundan da, kitle çalışma-

sından da bihaberdir. Ancak halkı örgütlenme ve devrim diye bir derdi olmayanlar, eylemleri böyle görebilir” olarak kalmaktadır.

Kendi pratiklerinden de bildikleri gibi, “yozlaşma”ya karşı “alternatif kültür etkinlikleri” hiçbir işe yaramamıştır. Yapılan tüm “etkinlikler”e karşın, derneklere gelenlerin sayısı sürekli azalmıştır. Grup Yorum konserleri, konser olmaktan bir adım öteye geçmemiştir. Kitlesele ölçekte 12 Eylül’den bu yana süre giden depolitizasyon eksiksiz sürmeye devam etmiştir. 1996’da 1 Mayıs’ta yakalandığı varsayılan “kitlelilik” her geçen gün azalmış, “kadro” çoğaltılamamış, eskiler giderken yerleri yeni katılımlarla doldurulamamıştır.

Bu durumda belirlenmiş bir siyasal çizgiyi, stratejik çizgiyi (eğer varsa) pratiğe geçirmek için gerekli “insan unsuru” da ortaya çıkmadığı için, giderek bir bütün olarak sol güçsüzleşmiş ve sol içindeki “güç oranları” değişiklik göstermiştir.

Kestirme çözüm bulunmuştur: “halkın taleplerine kulak vermek”.

Bu “talep”lerin ne kadar devrimci talepler olduğunun da önemi kalmamıştır. Siyasal yazında “popülizm” denilen “çizgi”, böylece kendi meşruiyetini yaratmaktadır.

Bugün örgütsel adları ne olursa olsun, legalize olmuş ve legalist sol tümüyle küçük-burjuva yaşam tarzının içinde ve ideolojisinin etkisi altındadır. Bu etki, gerek küçük-burjuva “aydını” gibi görünen “globalizm” yandaşlarıyla kurulan ilişkilerle, gerekse “medya”nın gündem belirlemesiyle sürekli hale gelmiştir. Bu küçük burjuva kesimler günlük yaşamlarında hangi sorunlardan etkileniyorlarsa, bu sorunlar “medya”nın gündem maddesi olmakta ve aynı biçimde legalize sol tarafından içselleştirilmektedir.

Evet, ister gecekondü bölgesindeki esnaf, ister herhangi bir ilçe ya da kasabadaki esnaf, her durumda esnaf, sözcüğün tam ve gerçek anlamıyla küçük-burjuvaziyi oluşturur. Hırsızlıktan şikayet eden esnaf da, müşterisini kandırmaya çalışan, tartıda hile yapan, bozuk mal satan esnaf da bir ve aynı esnaf. Perakendeci ticaretten toptan ticarete atlamayı, oradan da büyük ticaret burjuvası olmayı hayal eden de aynı esnaf.

Kredi kartlı yaşam sürdüren, ithal mal-

¹² İdilcan Kültür Merkezi’nden Duyuru, 30 Mayıs 2005.

lan tüketicisi “toplulu konut” sakinleri de, çocuklarının kumara, uyuşturucuya, oyunlara tutsak olmasından şikayet edenler de bir ve aynıdır.

Maaşlarının yükselmesinden çok kredi kartının limitlerinin yükselmesini, faiz oranlarının düşmesini isteyen “kamu emekçileri” de, KESK’ten Memur-Sen vb. sağ sendikalara geçen “kamu emekçileri” de bir ve aynıdır.

Solun “yozaşmaya karşı savaşı”çıların her fırsatta dile getirdikleri “yoz kültür”ün sürdürücüleri de, içselleştirenleri de aynı kesimlerdir.

Bugün biraz Marksizm-Leninizm bilgisine sahip olan herkesin bilebileceği gerçek, küçük-burjuvazinin bir yandan kapitalizm tarafından yoksullaştırılıp, mülksüzleştirilirken, diğer yandan burjuva olma hayalleri kurduğu gerçeğidir.

“Globalizm” ve AB propagandalarıyla nasıl bir yaşam tarzının pazarlandığını bugün bilmeyen kalmamış gibidir. Pazarlanan bu yaşam tarzının nasıl bir yozaşmayı temsil ettiğini anlatmak bile gereksizdir. Ama bunların hiçbirisi fuhuştan hırsızlığa, kapkaççılıktan kumara kadar özel mülkiyet düzeninin kendi tortularını, bu tortular içinde yaşayan lümpen kesimlerin varlığını açıklamaz.

Yine de dün, “mahallemizi güzelleştirelim” diyerek belediyenin temizlik işlerini “devrimci görev”, “kitle çalışması” olarak sunan sol kesimlerin, bugün “zabıta” görevine talip olmalarında çok şaşırıcı bir yan yoktur.

Geniş halk kesimleri 12 Eylülle birlikte apolitikleştirilmiştir.

Hemen herkes geleceği değil bugünü, yarınları değil yaşanan anı yaşamakla yetinmektedir. Bir AB pasaportu uğruna kendi ülkesinden bile vazgeçmeye hazır bir kitle yaratılmıştır. Ulusal kalkınma çoktan unutulmuş, ekonomik büyüme sadece borsaçıların, rantiyelerin “yatırım planlaması”nın unsuru haline getirilmiştir. “Kemalizm” olarak sunulan “atatürkçülük paradigması” yerle bir edilmiştir. “İmaj herşeydir” çığlıkları eşliğinde kozmetik sanayi ve estetik cerrahi “patlama” yaparken, lise birinci sınıfa kadar sorumlu tutulan öğrenciler üniversiteli olmuştur.

Bugün ister globalizm yandaşı olsun, ister kendisini “ulusalçı” olarak tanımlasın,

hemen tüm küçük-burjuva “aydın”ı düzenin çivisinin çıktığından şikayet etmektedir. Aşk yazılarının unutulmaz belgesel yapımcı-yazan Can Dündar bile, “aşk”tan “huzurlu sevgiye” geçiş yapmıştır. *Milliyet*’in köşe yazarları reklam spotlarıyla halkı düzeltmeye çalışmaktadır. Linç girişimlerini linç girişimleri ve linçler izlerken, hemen herkes kendi “adalet”ini kendisi vermeye başlamıştır. Tecavüz sanıklar linç edilmeye çalışılırken, cezaevlerinde “kendini asmış” olarak bulunabilmektedir.

Küçük-burjuvazinin korkusunu dile getiren “kapkaççı terörü” yayınlarıyla özellikle kadınlar terörize edilirken, kapkaççıların yakalandığı yerde “dövülerek cezalandırılması” toplumsal bir olgu haline gelmiştir.

Böylesi bir ortamda “benim genelkurmay başkanım kodu mu oturtmalı” sözleri daha fazla etkili olmaya başlamış, toplumun “zaptıAPT” altına alınması gerektiği düşüncesi yaygınlaşmıştır.

Ama legalize ve legalist sol içine kapandığı “deniz manzaralı” ya da manzarasız “lüks” kafeteryalarda kitleleşemediğini gördükçe sokaklara yönelme ihtiyacı duymuştur. Ama sokağa her çıkışlarında, bir yandan polis baskısıyla, diğer taraftan apolitik kitlenin “duyarsızlığı” ile yüzyüze gelecek yeniden “kültür mekan”larına geri dönmek zorunda kalmıştır.

1 Mayıslarda, 8 Martlarda “kitlesele”leşmeyi herşeyin önüne koyan sol kesimler, geçen yaz başlattıkları “yozaşmaya karşı kampanya”ları kış mevsimiyle birlikte “kitlesele final” yaparak sonlandırmışken, bu yıl “yozaşmaya” karşı “döverek cezalandırma”ya ağırlık vermek durumunda kalmıştır.

Ama daha fazla yapabilecekleri pek bir şey yoktur.

Emperyalist eğitim sistemiyle üretilmiş “rehber öğretmen”, “eğitim danışmanı” akıllı yola çıkanların yapabilecekleri tek şey müzik grupları kurmak ve futbol turnuvası düzenlemek halini almıştır.¹³

Gramsci’nin “sivil toplumda hegemonya kurmak” teorisinden türetilmiş olan “kültür evleri”nde “sol kitle üretme” çabaları nasıl

¹³ Geçen yıldan kalma bir haber: “ESP ve SGD çağrısıyla düzenlenen Lise Kurultayları, 30 Ekim günü 13 yerde gerçekleşti. Lise Kurultayına Gazi Mahallesi’nde yaptıkları futbol turnuvası ve çeşitli ajitasyon çalışmalarını ile hazırlanan, kurultaya hazırlık süresince müzik grubundan tiyatro grubuna kadar

işe yaramadıysa, “esnaf” istemleriyle, “manevi değerleri koruma” söylemleriyle yapılan “zabita” işleri de işe yaramayacaktır. Yine de yapılan “döverek cezalandırmalar”-dan hoşnut olan, bunları teşvik eden bir “kitle” hep varolacaktır. Hatta yaz günlerini boş geçirmenin “devrimcilik”le bağdaşmadığını düşünenlerin “sempati”si de kazanılabilecektir. Bu da “kiteselleşme özürülü”-lüğünden bir “çıkış” olarak algılanacaktır.

Yine de şu soru yanıtlanmış olmamaktadır: Yozlaşmaya ve çeteleşmeye karşı ne yapmalı?

Sorun yanlış konulmuştur. Devrimci mücadelenin böyle bir sorunu yoktur ve olamaz.

Evet, “yozlaşmaya ve çeteleşmeye karşı mücadele” diye bir sorun devrimci mücadelenin sorunu değildir. Yozlaşma ve çeteleşme olarak ortaya konulan olgular, mevcut düzenin ürünleri olduğu kadar, bu düzenin devrilmesi gerekliliğinin de olgularıdır. Devrimciler, her durumda ve her yerde mevcut düzenin gerçeklerini teşhir ederler. Sözü edilen olgular bu teşhirin ayrılmaz parçasıdır.

Zaptiye görevi üstlenenlerin de kabul ettiği gibi, bu olguların yaygınlaşmasının temelinde, devrimin nesnel koşulları alabilmesine olgunlaşırken öznel koşullarının geri kalmışlığı yatmaktadır. Kendilerinin de ifade ettikleri gibi, devrimci mücadelenin geliştiği koşullarda bu türden olgular azalır.

Bundan çıkartılabilecek tek sonuç, devrimci mücadelenin geliştirilmesidir.

Sorun tam da bu noktada ortaya çıkar.

Devrimci mücadele nasıl geliştirilecektir?

Ana ve temel sorun budur.

“Medya”nın küçük burjuva yazarlarının yazılıklarındaki orman yangınlarıyla başlayan ağlaşmalarına bakarak “gönüllü itfaiyeciliğe” adanmış olan solun bu soruna verebilecek yanıtı yoktur.¹⁴

Sol “perspektif yitimi”ne uğramıştır. Adları, geçmişleri ve dün savundukları çizgileri ne olursa olsun, legalize ve legalist solun bir bütün olarak kafasının bastığı tek şey “günü kurtarmak”tır.

Legalize ve legalist solun mantığı, “Özlemi duyulacak olan mücadele, mümkün olan mücadeledir, ve mümkün olan mücadeleye belli bir anda verilmekte olan mücadeledir.”¹⁵ Her ne kadar Lenin, bu anlayışa, “kendini edilgen olarak kendiliğindenliğe uyduran sınırsız oportünizm eğiliminin ta kendisidir”¹⁶ demiş olsa da.

İçlerinde “evrim ve devrim aşamaları iç içe geçmiştir” saptamaları yapılanlar olsa bile (Yürüyüş dergisi çevresi), yapılanlar evrim ve devrim aşamalarının kesin çizgilerle birbirinden ayrıldığı, kapitalizmin iç dinamiklerle geliştiği emperyalist ülke solunun yaptıklarından başka bir şey değildir.

Daha da olumsuz olanı, yapılanların, emperyalist ülkelerin “globalist” solunun ya da klasik revizyonist komünist partilerinin yaptıklarıyla bir ve aynı olmasıdır.

Bir çaresizlik içine girilmiş, bir kısır döngüye düşülmüştür. Gelişmeler bir yerden sonra durma noktasına gelmektedir. Yapılan “atılım”lar, bir süre sonra “deniz manzaralı kafeterya”lara “sıçrama”ya dönüşmektedir. Yeni katılımlar, gidenlerin yerini doldurmayacak kadar azdır. Yapmak istediklerini yapacak “kadro”ya da sahip değildirler.

Tüm bu kısır döngü, çaresizlik içinde “biz yaptık, oldu”culuk, “en büyük kitlesellik bizde” ajitasyonları ile ayakta kalmaya çalışılmaktadır. Kendi geçmişleriyle, kendi çizgileriyle hiçbir ilişkisi olmayan mücadeleler, mücadele yolları yüceltilerek, “Denizlerin yolundayız” söylemleriyle insanların “motive” ederek elde tutmaya, yeni birkaç kişinin aklını çelmeye çalışılmaktadır.

Artık öyle bir noktaya gelinmiştir ki, herhangi bir mitingde, protesto eyleminde “bindirilmiş kıtalar”la “kitlelik”lik sağlanmaya çalışılmaktadır.

Böyle koşullarda kitlelerin en gerici kesimlerinin, en gerici istemleri bile solda yankı bulabilmektedir.

Özel mülkiyet düzeninde bir esnafın hırsızlıktan yakınması ile hırsızın neden hırsızlık yaptığı birbirine karıştırılabilmektedir. Her köşe başında birahaneler açılmasının üzerinden onlarca yıl geçmişken, “alkolizm

kendi alternatiflerini oluşturan gençler, yeteneklerini kurultayda da sergilediler. Skeç gösterimi, müzik ve şiir dinletisinin olduğu kurultayda, 1. Hasan Ocak Futbol Turnuvası’nın finalisti Özgür Gençlik Futbol Takımı’da kupasını aldı.”

¹⁴ Bu konuda Yürüyüş dergisinin 68. sayısında yer alan “Ormanlar yanıyor; iktidarlar seyreliyor” başlıklı yazı tipik örnektir.

¹⁵ Lenin, *Ne Yapmalı?*, s. 83.

¹⁶ Lenin, *age*, s. 83.

yaygınlaşıyor” diye ortaya çıkmak ne kadar “devrimci” saptama ise, birahane “kadın çalıştırılıyor” diyerek “fuhuş yaygınlaşıyor”a karşı “savaş” ilan etmek o kadar “devrimci” mücadele olacaktır.

Bugün solun “kiteselleşmek” adını takıldığı amaç, ya mitinglerde, protesto eylemlerinde “kafa sayısı”dır ya da yapmayı düşündükleri işleri yapacak insan unsurudur.

Birincisi için söylenecek çok söz yoktur. Politikayı güçlü olanın her denileni yaptırdığı faaliyet olarak algılayanların, güçlü görünebilmek için her yola başvurmaktan kaçınmayacakları açıktır. Eğer devrim bilinçli ve örgütlü kitlelerin eseriye, bu türden “güç” kavramının devrimci mücadeleye ilgisi olmadığı da kesindir.

İkincisi ise, doğrudan kendi mantıkları içinde “kadro” sorunudur.

İster demek binasında “nöbetçi” olarak telefonlara bakmak, gelen gidenle ilgilenmek gibi “sekreterlik” işi olsun, ister mitingler için pankart, afiş vb. hazırlama işleri olsun, her iş insan gerektirir. Bu yönüyle bakıldığında, legalist ve legalize sol açısından “kadro” sorunu, basın-yayın işlerinden pankart, afiş hazırlamaya, “kültür merkezleri”nin organizasyonundan konser-gece organizasyonuna, dernek binalarındaki temizlik işlerinden belli başlı yerlerde gazete satmaya, masa açmaya kadar pek çok iş için pek çok “kadro” ihtiyacı vardır. Her gelene yapacak iş verildiği sürece, “işsizlik” diye bir sorun da ortaya çıkmaz.

Ancak devrimci mücadelede kadro sorunu, doğru devrimci çizgiyi öngerektirir. Doğru bir devrimci çizgiye sahip olmayanların kadro sorunu, yukarıda ifade ettiğimiz işlerin yapılması için gerekli “personel” sorunu olarak vardır.

Adı nasıl konulmuş olursa olsun, kitlelerin ekonomik, demokratik ve siyasi devrimci istemleri temelinde faaliyet yürütmek, dünyanın doğru bir tahliline ve bundan çıkartılmış doğru bir devrimci çizgiye sahip olmayı gerektirir. Sadece böyle bir çizgiye sahip olanlar, bu çizgiyi kavramış ve pratikte yürütmeye yeterliliğine sahip kadrolara sahip oldukları ölçüde devrimci mücade-

lenin geliştiricisi olabilirler.

Türkiye devrimci mücadelesi, bugün olduğu kadar, her dönemde, evrim ve devrim aşamalarının öne çıkardığı görevleri birlikte yerine getirmek durumundadır. Bu, temel ve tali mücadele biçimlerinin, legal ve illegal çalışmaların, silahlı ve barışçıl mücadele araçlarının birlikteliği demektir.

Bu mücadele anlayışına sahip devrimci örgütler, kitlelerin karşı karşıya oldukları sorunları devrimci mücadelenin amaçları çerçevesinde ele alırlar. Bu sorunlar, ister gecekondular yıkımları şeklinde olsun, ister “varoşlar”daki toplumsal sorunlar şeklinde olsun, her durumda “kitlelerin sorunlarına karşı duyarlılık” temelinde değil, devrimci mücadelenin amaçları temelinde ele alınır ve yerli yerine oturtulur.

Kendisini nasıl tanımlarsa tanımlasın, solda yer alan herkes bilmek zorundadır ki, “yozlaşma” adı verilen olgular, devrimin nesnel koşullarının olgunlaştığı bir aşamada düzenin kendi olağan işleyişinin bozulmasının olgularıdır.

Devrimci mücadele “yaşanılan an”ın somut sorunlarını çözerek değil, devrimci mücadelenin öne çıkardığı somut görevleri yerine getirerek geliştirilebilir. Devrimci mücadele, düzenin kendi içsel sorunlarının çözüm yeri değildir.

Tekil sorunlar, tekil insanları ve insan gruplarını ne kadar harekete geçirir görünürse görünsünler, her durumda sorunlar siyasal değişimler ve dönüşümlerle birleşir ve bütünleşir. Bu nedenle toplumun “manevi değerleri yozlaştırılıyor” denildiğinde, düzenin kendi içindeki alternatifleri de siyasal olarak ortaya çıkar. Bugün şeriatçılığın ve faşist milliyetçiliğin yükselişinde bunları görmek olanaklıdır.

Evet, bugün “yozlaşma” adı verilen olgular tümüyle mevcut düzenin kendisini yeniden üretememesinin, düzenini eskisi gibi sürdürememesinin olgularıdır. “Birahane “kadın çalıştırılan Cemil”lere karşı “savaş” ilan etmek, boş geçen yaz akşamları için bir “iş” olarak görünse de, devrimci mücadeleye hiçbir katkısı olmayacaktır.

Artık “Nitelikli Dolandırıcı”mız da var!

Türk Ceza Kanunundan:

“Dolandırıcılık

Madde 157 - Hileli davranışlarla bir kimseyi aldatıp, onun veya başkasının zararına olarak, kendisine veya başkasına bir yarar sağlayan kişiye bir yıldan beş yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezası verilir.

Nitelikli dolandırıcılık

Madde 158 - Dolandırıcılık suçunun;

.....

c) Kişinin algılama yeteneğinin zayıflığından yararlanmak suretiyle...

g) Basın ve yayın araçlarının sağladığı kolaylıktan yararlanmak suretiyle, işlenmesi hâlinde, iki yıldan yedi yıla kadar hapis ve beşbin güne kadar adli para cezasına hükmolunur.”

3 Eylül günkü gazetelerde şöyle bir haber yer aldı:

“Nasrallah röportajı asparagas çıktı

Hizbullah yetkilileri, liderleri Hasan Nasrallah'ın geçen ay Evrensel gazetesinde yayımlanan ve Deniz Gezmiş'i öven röportajını yalanladı. Evrensel gazetesi de bu gelişme üzerine, röportajı kendilerine gönderen Şeyh Bedreddin Film Kolektifi'nden Roza Çiğdem Erdoğan ve Mutlu Şahin'i 'nitelikli dolandırıcılık'la suçladı.”

Bu haberin dayanağı ise, *Evrensel* gazetesinde 12 Ağustosta yayımlanan “*Şeyh Bedreddin Film kolektifi*” adına yapıldığı iddia edilen Nasrallah röportajıydı.

“*Emperyalizme karşı tek cephe*” başlığıyla *Evrensel*'in manşetten verdiği röportajda Hizbullah lideri Nasrallah'a şunlar söylenmişti:

“1960'larda İsrail'e karşı savaşmak için Filistin'e giden Türkiyeli

sosyalist kardeşlerimiz vardı. Ve bunlardan biri halen benim belleğimde ve kalbimdedir; Deniz Gezmiş..!

Artık yeni Denizler istiyoruz. Zalimlere karşı saflarımız her zaman açıktır yeni Denizler'e. Deniz, Filistin ve Lübnan halkının kalbinde her zaman yaşayacaktır... Bundan kimse'nin şüphesi olmasın.

Ne yazık ki, Denizler'in bıraktığı ortak düşmana karşı ortak savaşım ile kardeşlik artık yok. Biz isterdik ki, Lübnan'da sosyalist kardeşlerimizle emperyalizme ve siyonizme karşı omuz omuza savaşalım.”

Ancak Nasrallah bununla da yetinmemiş, konuştuğunda dili çözülmüşcesine şunları da söyler hale gelmiştir:

“Latin Amerika önderlerini ve halklarını selamlıyoruz. Amerikan haydutlarına karşı kahramanca direndiler ve bize moral oldular. Ezilen halklara yol gösteriyorlar. Gidin, gezin sokaklarımızı..! Göreceksiniz ki

halkımız Chavez'i, Ernesto Che Guevera'yı bağrına basmış. Her evde mutlaka Che ya da Chavez resmi görebilirsiniz. Bizimle birlikte kardeşlik ve özgürlük için savaşmak isteyen sosyalist dostlarımıza diyoruz ki, 'Din afyondur' diye gelecekseniz hiç gelmeyin. Biz bu tespiti kabul etmiyoruz. İşte en büyük kanıt sokaklarımızda, yan yana dalgalanan Chavez, Che, Sadr, Hamaney resimleri. Bu liderler, birlikte selamlıyorlar halkımızı. Biz sizin inançlarınıza siz de, bizim inançlarınıza saygı gösterdikten sonra, yenemeyeceğimiz emperyalist güç yoktur!''*

Böylece İsrail saldırısı koşullarında neredede kaldığını kendisinin bile bilmediğini söyleyen Hizbullah lideri Nasrallah röportajı ile *Evrensel* gazetesi "Şeyh Bedreddin Film Kolektifi" aracılığıyla büyük bir "gazetecilik" başarısına imzasını atmıştı.

Herşey iyi ve güzel giderken, röportajın İngilizceye çevrilerek yayınlanmasıyla olanlar oldu.

Önce kuşkulu sözler edildi, ardından Hizbullah'tan, "böyle bir röportaj gerçekleşmemiştir" açıklaması geldi.

İlk anda *Evrensel* ve ne oldukları belirsiz "Şeyh Bedreddin Film Kolektifi" Hizbullah'ın yalanlamasını yalanlayarak durumu kurtarmaya çalıştılar. Ancak *Evrensel* gazetesinin ifadesiyle, "onlara kuşkulu yaklaşmamızı engelleyen en önemli faktör", "kendilerini 'belgesel sinemacı' olarak tanıtan, kamuoyunda bilinen bir oluşumun üyeleri olan"*** "Şeyh Bedreddin Film Kolektifi"nden ses-soluk çıkmaması üzerine *Evrensel* gazetesi (istemeye istemeye) 2 Eylülde röportajın asparagas (uydurma) olduğunu kabul ederek "Okurlarımızdan, bize güvenerek bu röportaja yer veren basın organlarından, bu röportajı çeşitli yabancı dillere çevirip dünyaya duyuran kişilerden özür diliyoruz" açıklamasını yaptı.

Açıklamanın devamında *Evrensel*'in Genel Yayın Yönetmeni İhsan Çaralan, "Bu tutumun, 'nitelikli dolandırıcılık'tan öte bir anlam ifade etmediğini" söyleyerek, Türkiye sol hareketi tarihinde ilk kez, TCK'da ifadesini bulan "nitelikli dolandırıcılık" olayını,

adıyla, sanıyla ve TCK maddesiyle onaylamış oldu.

Evrensel gazetesi sol tarihinde bir ilke "imza"sını atarak "nitelikli dolandırıcılık"tan söz etmiş olsa da, karşı karşıya kalınan adı dolandırıcılıktan başka bir şey değildir.

Ancak bu adı dolandırıcılık olayında "yılın gazetecilik olayı" yaratmak adına "kurban" olan sadece *Evrensel* değildir. Sözü edilen "Şeyh Bedreddin Film Kolektifi" yaklaşık bir yıldır sol ilişkiler içinde yer almış, değişik "film festivalleri"nde organizatör vb. sıfatlarla boy göstermiş "belgesel sinemacı"lardır.

"Yozlaşmaya karşı alternatif kültür" modası çerçevesinde boy gösteren "sinema etkinlikleri" içinde kendilerine yer açan ve yer yapan bu "kolektif", ilk ortaya çıktığı andan itibaren Yeşilçam sokağının çok iyi tanıdığı "sahte yönetmen"lerin "niteliksiz dolandırıcılığı"ndan çok farklı değildir.

Evrensel gazetesinde 13 Ocak günü yayınlanan "röportaj"da "kolektif"ten Mutlu Şahin şunlar söylüyordu:

"*Şeyh Bedreddin Film Kolektifi nasıl kuruldu?*

Şeyh Bedreddin'i anlatan uzun metrajlı bir film çekmek amacıyla bir araya geldik. Ama dünyada olduğu gibi Türkiye'de de sinemada tekelleşme yaşandığı için, bağımsız bir sinema yapmak çok zor. Bu nedenle bazı sinemacı arkadaşlarımızla bir araya geldik ve gönüllülük temelinde bir çalışma şekli belirledik...

Filmi çektiniz mi?

Şu ana dek bir çekim yapmadık. Ama senaryo çalışmalarımız var. Yapacağımız sempozyumla birlikte Şeyh Bedreddin'i daha iyi bir şekilde inceleme olanağımız olacak. Sempozyumdan sonra da 'motor' diyeceğiz zaten."

Şüphesiz "deniz manzaralı kafeterya"ya sahip "kültür merkezleri", "sanat vakıflarının" solda popüler olduğu bir dönemde, "kendisiyle temel irtibat noktası olan msn'de, 'çevrimdişi'" oluveren "belgesel sinemacı"ların türemesine şaşmamak gerekir.

Yine de bu adı dolandırıcılık olayında tek "kurban" *Evrensel* gazetesi değildir. Neredeyse legalist ve legalize olmuş tüm sol bu "dolandırıcı kolektifi" için sıraya girmiş gibidir. Özellikle "Emperyalizme ve Savaş

* *Evrensel*, 12 Ağustos 2006.

** *Evrensel*, 2 Eylül 2006.

Karşı Küresel Kısa Film Festivali düzenliyoruz” iddiasıyla ortaya çıktıkları andan itibaren pek çok legalist ve legalize sol “kurban”lar listesine adlarını yazdırmaya başlamışlardır.

Oysa sadece “festival”e ilişkin “duyurular” okunduğunda bile adi dolandırıcılık ayan beyan görünecek durumdadır.

“Festivalimiz Dünya Kürsel eylem Günü 19 Mart 2006 Tarihinden başlayarak 1 hafta boyunca 26 Mart 2006 Tarihine dek sürecektir...

Festivalimiz uluslararası olup; Türkçe, İngilizce, Fransızca, Almanca, İspanyolca ve Arapça dillerinde web site, afiş, basın yayın ve propaganda araçları yoğun kullanılacaktır. İngiltere, Almanya, Fransa, İsviçre, Kazakistan, Filistin, Irak, Kıbrıs, Çin ve Kore emperyalizm ve savaş karşıtı sinemacıları ve gazetecileri ile iletişim halinde olup desteklenmektedir. Bir çok ülke antiemperyalist sinemacıları ile de iletişim kurma çalışmalarımız devam etmektedir...

Festivalimiz Türkiyede 81 ilde gösterimi hedeflenmektedir. İstanbul dışındaki arkadaşlarımız bulunduğu şehir ve bölgede Festivalimiz filmelerini gösterim salonu bulma konusunda aktif olmalıdır. (Sendika, DKÖ, Kültür Merkezi, Belediye Salonları vs.)”

Ve “festival” “81 ilde gösterim” reklamlarıyla gerçekleştirilmiştir:

“Festivalimiz;

İstanbul Nazım Hikmet Kültür Merkezi Sinema Salonu, Ankara Hacı Bektaş Anadolu Vakfı Genel Merkezi Etkinlik Salonu, İzmir Ada Kültür Sanat Merkezi, Muğla Tanım Orkan Sen Etkinlik Salonu, Sivas Cumhuriyet Ünv. Konferans Salonu, Urfa Viranşehir Belediye Sinema Salonu, Kocaeli Eğitim-Sen Etkinlik Salonu ve Antalya, Trabzon, Artvin, Çorum, Kırşehir, Erzincan vb. Türkiye’de bir çok şehirle birlikte, Latin Amerika ve Ortadoğunun bir çok ülkesinde aynı anda başlıyor. Irak Bağdat’ta işgalci ABD Askerleri tarafından yasaklanan festivalimiz gösterimleri Irak Basra ve Tikrit şehirlerinde sembolik ola-

rak yapılacaktır.

Festivalimiz açılış ve gala etkinliği, 20 Mart 2006 Pazartesi: İstanbul Nazım Hikmet Kültür Merkezi sinema salonunda özel konuk ve misafirlerimizin katılımları ile yapılacaktır.

Basın sponsorluğu ve katkıları için: Evrensel Gazetesi-Türkiye, Pravda Gazetesi-Rusya, El Cezire TV-Katar, El Bagdad Gazetesi-Irak, Albasrah.Net-Irak, El Kudüs Gazetesi-Filistin, Telesur TV-Venezuela, Antiemperyalizm.org-Türkiye, İran Genç Sinemacılar Topluluğu-İran, Moskova Ünv. Dziga Vertov Sinema Kolektifi-Rusya teşekkür ediyoruz.”

Böylesine çok isimli, bol sponsorlu bir “kolektif”in “adi dolandırıcı” olacağı pek kimsenin aklına gelmemiş görünmektedir. Nasıl gelebilir ki, “kolektif”in “festival”i “işgalci ABD Askerleri tarafından yasaklanmış, üstüne üstlük “gösterimleri Irak Basra ve Tikrit şehirlerinde sembolik olarak yapılacak” diye ilan edilmişken!

Eğer Nasrallah röportajı “asparagas” çıkmamış olsaydı, “kolektif” işini daha da geliştirip, “kültür” piyasasında tekel haline gelme ve bunu “siyasal” bir örgütlenmeyle “taçlandırma” potansiyeline de sahip görünmektedir. Ama yaptıkları bir “hata”, bir “asparagas” haber bu potansiyelin fiiliyata dönüşmesini şimdilik engellemiştir.

Evet, ortada bir dolandırıcılık, *Evrensel* gazetesinin söylediği gibi “nitelikli dolandırıcılık” sanılan adi dolandırıcılık olayı vardır. Dolandırıcılar her ne kadar belli olmuş görünse de, dolandırıcılar henüz tümüyle ortaya çıkmamıştır. Kesin olan tek şey, legalize ve legalist solun yaratmış olduğu ilişkiler sayesinde her türden yalanın, dolanın, dolandırıcılığın kolayca kendisine yer ve ortam bulabildiğidir.

Eskiden sol örgütler vardı. Onların içine sızmaya çalışan “polisler”den, “ajan provokatörler”den söz edilirdi. Bugün legalist ve legalize olmuş örgütler var. Bunlar bırakalım “ajan”ları, “dolandırıcıları” bile tanıyamaz halledirler. Galatasaray lisesi ile Taksim otobüs durağı arasını “eylem alanı” haline getirmiş olan sol için, dolandırıcılarının da İstiklal Caddesi Ayhan Işık sokaktan çıkması pek şaşırtıcı değildir.

Eylemde *Greenpeace*'leşmek ve Bindirilmiş Kıtalar Operasyonu

“Devrim, halkın devrimci girişimiyle -aşağıdan yukarı- mevcut devlet cihazının parçalanarak politik iktidarın ele geçirilmesi ve bu iktidar aracılığıyla -yukarıdan aşağıya- daha ileri bir üretim düzeninin örgütlenmesidir.

Bunun için:

- 1) Milli krizin varlığı
- 2) Öncünün varlığı
- 3) Kitlelerin bilinçli ve örgütlü olarak savaşa katılması şarttır.”*

Bir başka ifadeyle, milli krizin varlığı koşullarında devrimci öncü, kitleleri bilinçli ve örgütlü olarak devrimci savaşa katarak devrimi gerçekleştirir. Bu nedenle, devrimci öncünün temel görevi, kitleleri bilinçlendirmek ve örgütlemek olarak ortaya çıkar.

Kitleleri bilinçlendirmek ve örgütlemek ise, siyasi gerçekleri açıklayarak mevcut düzenin niteliğini teşhir etmek, neden devrilmesi gerektiğini ve nasıl devrileceğini kitlelere anlatmaktır. Bu nedenle de, devrimci mücadelenin **odak noktası**, kitleler ve kitlelerin bilinçlendirilmesi ve örgütlenmesidir. Devrimci mücadelenin kadro sorunu da, bu faaliyet içinde kitlelerin en ileri unsurlarının örgütlenmesi olarak ortaya çıkar.

Bu durum, Marksist-Leninist yazında (ki bugün legal sol yayınlarda hemen hemen hiç sözü edilmeyen ve bilinmeyen) **“kitle çalışması”** olarak tanımlanır.

“Kitle çalışması”, kitlelerin içine gire-

rek, onlarla temas kurarak, onlara devrimci bilinç götürmek ve örgütlemek amacıyla yürütülen faaliyetler bütünüdür. Bu faaliyetin ilk halkası, kitlelerin içine girmek, onlarla temas kurmak olarak ortaya çıkar. Kitlelerle nasıl temas kurulacağı, onların içine nasıl girileceği kadar, bundan sonraki süreçte neler yapılacağı, devrimci mücadelenin nasıl yürütüleceği de **politik mücadele biçimleri** konusudur.

“Marksizm-Leninizmde politik mücadele biçimleri çeşitlidir. Literatürde bu biçimler a) Silahlı aksiyon, b) Silahlı aksiyonun dışındaki mücadele biçimleri diye iki başlıkta mütalâa edilirler. Devrimci sürecin evrim ve devrim diye kesin çizgilerle ayrıldığı ülkelerdeki Marksist-Leninist partiler daima bu iki mücadele biçiminin birisini bu iki evreye göre temel ötekini ise ona tabi (tali) olarak seçerler.

Devrim için uzun ve dolambaçlı halk savaşının zorunlu bir durak olduğu, emperyalist hegemonya altındaki geri-bıraktırılmış ülkelerin somut pratikleri, devrimci sürecin bu evreleri arasındaki ilişkide değişiklik yapmıştır.

Bu tip ülkelerde devrim aşaması kısa bir aşama değil, oldukça uzun bir aşamadır. Evrim aşamasının nerede bittiğini, devrim aşamasının ise nerede başladığını tespit etmek **fiilen** imkansızdır. **Her iki aşama iç**

İçe girmiştir.”*

Emperyalist hegemonya altındaki geri-brakılmış ülkelerde evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçmesi, silahlı aksiyon (eylem) yöntemleri ile barışçıl yöntemlerin birlikte kullanılmasının koşullarının varlığı demektir.

Diyalektik bir bütünlük içinde ele alınan bu yöntemler, birincil ve ikincil (temel ve tali) yöntemler olarak belirlenir ve bu belirlemeye göre devrimci mücadelenin nasıl yürütüleceği, bu süreçte hangi mücadelelerin verileceği, kısacası devrim stratejisi saptanır. Devrim stratejisi saptandıktan sonra, herşey, zafer ve yenilgi bu stratejinin pratiğe uygulanmasına bağlıdır.

Devrimci mücadele ve devrimci görevler, devrim stratejisi çerçevesinde ele alınır belirlenirken, soldaki her türlü ideolojik-politik farklılaşmalar ve ayrışmalar da **devrim stratejisi** çerçevesinde ortaya çıkar. Oportünizme, revizyonizme ve legalizme karşı ideolojik mücadele de, her zaman ve her durumda devrim stratejisi temelinde ve çerçevesinde yürütülen bir mücadeledir.

Buraya kadar herşey Marksist-Leninist dil ve terminolojiyle ifade edilmiştir. Ancak SSCB'nin dağıtılmışlığı koşullarında, artık SBKP revizyonizminin sadık izleyicisi olan siyasi örgütlenmeler mevcut değildir. Ülkemiz somutunda ifade edersek, artık eskisi gibi TİP, TSİP, TKP gibi adları ve sanları bilinen, revizyonist çizgileri belirgin örgütlenmeler bulunmamaktadır. SBKP revizyonizminin sadık izleyicileri büyük ölçüde dağılmıştır. Büyük çoğunluğu örgütsüzleşirken, bazıları değişik örgütlenmeler içinde yer almışlardır. Kimileri bir süreliğine ÖDP içinde yer almışken, bazıları SİP-TKP olarak kendilerini örgütlemeye çalışmışlardır.

SBKP gibi yönetim ve yönelim merkezinin ortadan kalkmasıyla birlikte revizyonist kesimde ortaya çıkan dağınıklık, kaçınılmaz olarak **eklektizmi** egemen kılmıştır. Artık hiçbir revizyonist, SBKP dönemindeki gibi, belirgin ve açık bir çizgiyi savunmamaktadır. Pragmatizm, “biz yaptık, oldu”cu oportünizm başat durumdadır. Eyyamcılık, popülizm, günü kurtarma her türlü revizyonistin ve oportünistin ortak özelliği haline gelmiştir. Bir başka tanımla, kla-

sik revizyonist çizgi ortadan kaybolurken, revizyonistler ile oportünistler arasındaki sınır çizgileri de silinmiştir. Bu nedenle, “eski tüfekler” denilen revizyonistler ve oportünistler aynı çatı altında bir araya gelebilmekte ve aralarında hiçbir farklılık yokmuşcasına birlikte bulunabilmektedirler.

Aynı şekilde oportünizm de, artık eskisi gibi legal ya da illegal, silahlı ya da barışçı mücadele biçimleri çerçevesinde ortaya çıkan bir olgu olmaktan çıkmıştır. “Mao Zedung düşüncesi”nin kendi içindeki evrimi, “üç dünya teorisi” ve ardından Enver Hocasılık vb. gelişmeler sonucunda “maoizm”in ortaya çıkışıyla, oportünist saflarda genişleme meydana gelmiştir. MLKP örneğinde olduğu gibi, eski “maoist” ve “Enver Hocasılıklar”, “maoizm”mi tümüyle reddettiklerini söyleyerek (ama aynı kesinlikte “Enver Hocasılığı” reddettiklerini söylemeyerek) oportünizm saflarına katılmışlardır.

12 Eylül öncesinin DY, KSD gibi oportünistleri de açık biçimde legalizme yönelecek, geçmişle olan tüm bağlarını ve ilişkilerini kesmişlerdir.

Bugün ülkemiz solunda belli ve belirgin bir devrim stratejisine, devrimci çizgiye sahip olan örgütlenmeler, ne yazık ki bir elin iki parmağı kadar bile bulunmamaktadır. Dolayısıyla kimin hangi stratejiyi ya da çizgiyi savunduğu belirsizleşmiştir. Bu belirsizlik ortamında, kimin ne olduğu da saptanamaz hale gelmiştir.

Bu durumu daha açık ve somut olarak anlayabilmek için, sol “medya” ifadeleriyle “siyasi partiler, devrimci yapılar ve kitle örgütleri”ne bakmak yeterli olacaktır. Herhangi bir sıralamaya tabi tutmaksızın sol “medya”da yer alan “siyasi partiler, devrimci yapılar ve kitle örgütleri”nin bazıları şunlardır:

BDSP, HKP, Alınteri, ESP, HÖC, Kaldıraç, TKP (SİP), DTP, EMEP, ÖDP, SDP, Öğrenci Kolektifleri, Partizan, EMEP, Odak, EHP, BDSP, Halkevleri, TÖP, SEH, Barikat, SODAP, DKH, Halkın Birliği, MLKP, TKP/ML, MKP, TKİP, TİKB, DHKP-C, Direniş Hareketi, TKEP/L, Sendika.org vs..

Bunların kaçının “siyasi parti”, kaçının “devrimci yapı” olduğunu saptayabilmek için bilinen bir ölçü de bulunmamaktadır. Eğer mevcut “siyasi partiler yasası” esas alınacak olursa, ÖDP, SDP, EMEP, DTP, TKP, HKP “siyasi partiler” kategorisinde yer almaktadır. TKEP/L, TİKB, DHKP-C, TKİP,

* Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

MKP, MLKP, TKP/ML, HB, DH, SEH “devrimci yapılar” kategorisini oluştururken, Halkevleri vb. gibi kalanları ise, “kitle örgütleri” ya da değişik “yapılar”ın ayrışmalarıyla ortaya çıkmış “diğer yapılar” olmaktadır.

Düzenin “siyasi partiler yasası”na uygun olarak kurulmuş olan ÖDP, SDP, EMEP, DTP, TKP, HKP açısından belli ve belirgin bir devrim anlayışı, devrim stratejisi “yasalar nedeniyle” zaten söz konusu bile edilememektedir. ÖDP’nin eski DY oportünizminin devamı olması, SDP’nin eski KSD vb. oportünistlerden oluşması, EMEP’in eski TDKP’li unsurlardan oluşması, TKP’nin Y. Küçükçü SİP’çilerin “partisi” olması, HKP’nin Dr. Kıvılcımlı düşüncelerini savunuyor görünmesi, DTP’nin legal Kürt partisi olması, sadece “tarih” olmaktan başka bir anlamı sahip değildir.

“Devrimci yapılar”ın büyük çoğunluğu, dünden bugüne eski isimlerini ve sıfatlarını korumakla birlikte, artık eski çizgilerine ve mücadelelerine fazlaca gönderme yapmak durumunda değillerdir. Özellikle “Mao Zedung düşüncesi”nden gelen, “sovyet sosyal emperyalizm” teorisinin savunucusu olan “devrimci yapılar” (TİKB, TKİP, MKP, TKP/ML, HB, MLKP) Sovyetler Birliği’nin dağıtılmışlığıyla birlikte “aynıcı özellikleri”ni yitirmişler, şekilsizleşmişlerdir. THKP-C’nin “mirasçısı biziz” söylemini kullanan DHKP-C, TKEP’in içinden çıkan TKEP/L, MLSPB “kökenli” Barikat çevresi geçirdikleri içsel dönüşümleriyle “miras”larına ve “köken”lerine bağlı olmayan bir yöne savrulmuşlardır.

Yine de tüm bu “siyasi partiler ve devrimci yapılar”ın **subjektif niyetlerinin** “devrim”e yönelik olduğu, kimisinin devrimin subjektif olarak istedikleri söylenebilir. Bu nedenle, hepsinin kitleleri bilinçlendirmek ve örgütlemek diye bir sorunları olduğu varsayılabilir.

Bu varsayımdan yola çıkarsak, subjektif niyet olarak her birinin kitlelerle temas kurmak, kitlelerin içinde çalışmak diye bir sorunları olacağı da açıktır. Bu varsayım çerçevesinde şu sorular yanıtlanmak zorunladır:

Kitlelerle temas kurmanın, geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyası ile onları devrim saflarına kazanmanın temel

mücadele yöntemi nedir? Halkı devrim saflarına çekmek için hangi mücadele metodu temel olarak seçilmiştir? Geniş bir siyasi gerçekleri açıklama kampanyasının temel aracı hangi mücadele biçimi olacaktır? Emperyalizmin gizli işgali altında olan ülkelerde emperyalizm ve oligarşiye karşı mücadele nasıl yürütülecektir? Oligarşi ile halkın memnuniyetsizliği ve bilinçsiz tepkileri arasında kurulmuş olan suni denge hangi mücadele biçimi temel alınarak bozulacaktır?

Mahir Çayan yoldaşın açık biçimde ifade ettiği gibi, “devrimci çizgi ile oportünist çizgiyi, devrimci teoriyi, ‘ortodoks’ ideolojik-politik söz ebeliğinden ayırt eden temel ölçü buradadır.”

Yine Mahir Çayan yoldaşın *Kesintisiz Devrim II-III*’de ortaya koyduğu gibi, **geçmişte** “devrimci mücadeleyi, yaşadığımız dönemde, evrim ve devrim aşamaları diye kesin çizgilerle ayıran, uluslararası revizyonizmin, pasifizmin bu soruya cevabı şudur”:

“Kitlelerin içine girerek, kitlelerin acil gereksinimleri etrafında, kitleleri örgütleyip, eyleme sokma ve kitlelere siyasi bilinç götürüp örgütlenme, yani emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik hak ve istemleri etrafında kitleleri örgütleyip, siyasi hedefe yönlendirme.”

Her türden oportünist, revizyonist “parti ve yapıların” geçmişteki çizgileri öz olarak böyleydi.

Bu çizginin “kitle çalışması”, kitlelerin ekonomik ve demokratik hak ve istemleri etrafında dernek, sendika vb. kitle örgütlenmeleri oluşturmak, bu örgütlenmeler aracılığıyla ekonomik-demokratik mücadeleyi yürütmek ve bu mücadele içinde sendika, dernek vb. içinde ya da “haftalık” yayınlarla kitleleri siyasi olarak bilinçlendirme ve örgütlenme olarak özetlenebilir.

Bu yol “*oligarşik diktatörlük ile halktan gelen baskı arasında kurulmuş olan suni dengeyi bozacak yerde onu devam ettirecektir.*” (Che)

“Evet, devam ettirecektir. Elbette bu yoldan gidildiğinde de görünüşte bazı ilerlemeler olacaktır. Ancak bu yolun savunucuları, giderek başlangıçta savaşı niteliklere sahip olsalar bile, bu niteliklerini kaybedecek,

yozlaşacak ve giderek bürokratlaşacaklardır. Yitirilen devrimci öz ve de pasifize edilmiş beş-on emekçi; işte bu görüşün yolu basitleştirilince budur.

Bu mücadele biçimini temel alan örgütler giderek, devrimci milliyetçilerin koltuğu altına girecek ve onların yönetiminin ülkede demokratik hak ve özgürlükleri sağlayacağını ve bu ortamda da, ekonomik ve demokratik mücadelelerin etrafında kitleleri örgütleyip bilinçlendireceklerini düşüneceklerdir.”*

Yaşanılan tarihsel süreç, bu saptamanın doğruluğunu açıkça göstermiştir.

Ancak tarihsel sürecin ne gösterdiği hiçbir zaman oportünistleri ve revizyonistleri ilgilendirmemiştir. Onlar yine aynı mantıkla aynı “kitle çalışması” ile yollanna devam etmişlerdir.

Bugün yukarda adlarını sıraladığımız “siyasi partiler” ve “devrimci yapılar” aynı “kitle çalışması” içinde bulunmaktadır. Geçmişten farkları ise, bu “kitle çalışması”nın sonuçlarına ilişkindir.

Geçmişte bu “kitle çalışması”nın bir amacı, devrim adı verilen bir amacı olduğu için, devrimin nasıl yapılacağına ilişkin bir anlayış da söz konusuydu. Bu nedenle, bu oportünist ve revizyonist “yapılar” bu “kitle çalışması” sonucunda kitleleri bilinçlendirip örgütlediklerinde siyasi iktidarı nasıl ele geçireceklerine ilişkin bir “yol”, “yöntem” sahibiydiler. Bu “yol”, her zaman açık biçimde ifade edilmese de, **Sovyetik ayaklanmadı**.

1917 Ekim Devrimi gibi ayaklanma ile iktidarı ele geçirilmesini savunan eski oportünist ve revizyonistlerin tüm “kitle çalışması”, bu ayaklanmanın öznel koşullarını oluşturmak ve nesnel koşullarının olgunlaşmasını beklemekten ibaretti. Doğal olarak tüm dikkatleri 1917 Ekim Devrimine yönelmişti, Ekim Devrimi’nin hangi koşullarda ve nasıl yapıldığına yönelikti.

Ortada zafere ulaşmış bir devrimci yöntem bulunduğundan, zaman ve mekan kavramları dikkate alınmaksızın Ekim Devrimi’nin gelişim çizgisi ve kitle çalışması olduğu gibi alınmış, taklit edilmiştir.

Ardından “Mao Zedung düşüncesi” ithal

edildi. Bu kez de zafere ulaşmış bir devrim ve devrimci yol bulunuyordu: Çin Devrimi. Yine zaman ve mekan kavramları dikkate alınmaksızın, Çin Devriminin yolu, çizgisi, teorisi olduğu gibi alınıp savunulmaya başlandı. Sovyetik ayaklanma savunucusu SBKP yandaşı TKP’nin karşısına “sovyet sosyal emperyalizmi” teorisiyle özelleştirilmiş halk savaşı savunucuları çıktı. D. Perinçek’in TİİKP ve onun içinden çıkan TKP/ML bu çizginin örgütleri olarak tarih sahnesinde yerlerini aldılar. Daha sonraki yıllarda TDKP, TİKB, HB, HY, Partizan örgütleri oluştu. Ancak TDKP ve TİKB “sovyet sosyal emperyalizmi” teorisini savunmakla birlikte açıktan halk savaşı çizgisini reddettiklerini açıkladılar. Bu örgütlerin “yeni” çizgileri Sovyetik ayaklanma oldu. TKP/ML saflarında ortaya çıkan ayrışmalarla HB, DHB vb. yapılar halk savaşını reddederek sovyetik ayaklanmanın “orijinal” biçimlerini savunur hale geldiğinde, klasik haliyle Çin Devriminin izleyicisi olarak sadece TKP/ML kalmış oldu.

Bir kez daha solda sovyetik ayaklanma yandaşları tartışmasız bir üstünlüğe sahip oldular.

Zafere erişmiş üçüncü devrim ise, Küba Devrimi’ydi.

Küba Devrimi, Latin-Amerika başta olmak üzere dünyanın pek çok yerinde SBKP-ÇKP çizgileri arasına sıkıştırılmış dünya devrimci hareketi için yeni bir çıkış noktasını oluşturdu. SBKP revizyonizmine olduğu kadar ÇKP’nin “sosyal emperyalizm” teorisine karşı ideolojik bir tutum takınan bu yeni çizgi, halk savaşının devrimde zorunlu bir aşama olduğundan yola çıkarak, halk savaşının öncü savaşı aşamasından geçecek bir gerilla savaşıyla başlatılabileceğini ortaya koydu. Ülkemiz somutunda THKO ve THKP-C bu çizginin örgütleri olarak ortaya çıktı.

THKO’nun 1972 sonrasında fiilen ortadan kalkması ve eski kadrolarının TDKP ve TKEP içinde yer almasıyla, bu çizginin tek temsilcisi ve savunucusu olarak THKP-C kalmıştır.

Kızıldere sonrasında THKP-C’nin merkezi örgütlenmesinin olmaması sonucu değişik örgütlenmeler ortaya çıktı. DY, KSD, HDÖ bu örgütlenmelerin belli başlıları oldular. Daha sonra DS ve MLSPB örgütlenmeleri ortaya çıktı.

* Mahir Çayan, *Kesintisiz Devrim II-III*.

KSD, açık ve net biçimde öncü savaşını reddederek sovyetik ayaklanma saflarına geçerken, DY, önce THKP-C'nin mücadelesinin yaratmış olduğu etkiyi "kitle örgütleri" içinde örgütleyerek öncü savaşına başlanılacağını ileri sürerek, THKP-C çizgisini "revize" etti. Böylece DY, revizyonizmin klasik "kitle çalışması" anlayışının sürdürücüsü olarak ortaya çıktı. DS ise, DY oportünizminin tüm görüşlerini benimsemekle birlikte, varolan örgütlenmiş güçle silahlı eylemlerin yapılmasını savunarak DY'den ayrıldı.

Böylece solda sovyetik ayaklanmayla doğrudan bağlantılandırılmış olsun ya da olmasın, klasik revizyonist ve oportünist "kitle çalışması" anlayışı egemenlik kurdu.

Bugüne gelindiğinde, klasik "kitle çalışması" ile sovyetik ayaklanma arasında açık ve net bağlantı kuran, bunu stratejik çizgi olarak tanımlayan revizyonist ve oportünist örgütlenme yok gibidir. Bunun yerini, "günü geldiğinde gereği nasıl olsa yapılacaktır" türünden bir kendiliğindencilığe tabi kılınmış "kitle çalışması" almıştır. Klasik revizyonist "kitle çalışması" anlayışı, günümüzde legal ya da illegal, silahlı ya da legalist her türden sol örgütlenmenin ortak paydası haline gelmiştir.

Artık tek bir şey vardır:

"Kitlelerin içine girerek, kitlelerin acil gereksinimleri etrafında, kitleleri örgütleyip, eyleme sokma ve kitlelere siyasi bilinç götürüp örgütleme, yani emekçi kitlelerin ekonomik ve demokratik hak ve istemleri etrafında kitleleri örgütleyip, siyasi hedefe yönlendirme."

Böylesi bir "kitle çalışması", belirgin bir amaca (isterse sovyetik ayaklanma olsun) sahip olmadığı için, "umudu büyütme" söylemleriyle birleştirilerek, ne zaman ve nasıl geleceği bilinmeyen bir "uygun ortam"a kadar işlerin idare edilmesine dönüşmüştür. 12 Eylül sonrasındaki depolitizasyon ortamında kitlelerin ekonomik ve demokratik hak ve istemleri etrafında mücadelesi gelişmediğinden, "kitle çalışması" giderek apolitik ilişkiler çerçevesinde insan ilişkilerine dönüşmüş ya da "yozlaşmaya karşı savaş" gibi söylemlerle "kültürel etkinlikler" haline almıştır.

Bu "kitle çalışması", isterse legal olanaklardan yararlanmak adına yapıyor ol-

sun, her durumda değişik adla bir dizi "kitle örgütlenmesi" ya da moda ifadesiyle "insiyatif"ler, "platformlar" kurulmasına yönelmiştir. Kitlelerin ekonomik-demokratik hak ve istemleri etrafında örgütlenmesi amaç haline geldikçe, akla gelebilen ve saptanabilen her türlü "haklar ve özgürlükler" istemi, bir "kitle örgütü", "platform"u, "insiyatifi" vb. oluşturulmasının dayanağı olmuştur.

DS (DHKP-C) gibi, bu tür ekonomik-demokratik hak ve istemler çerçevesindeki oluşturdukları örgütlenmeleri (sadece isim olarak oluşturulmuş olsalar da) "HÖC" şeklinde merkezileştirmeye çalışılmışsa da, her durumda her hak ve istem ayrı örgütlenmeler doğurmaktadır. Üstelik her "siyasi parti ve devrimci yapı", aynı hak ve istem çerçevesinde kendine bağlı "kitle örgütleri" üretmektedir.

Kitlelerin depolitizasyonunun kısırladığı, kitle mücadelelerinin gelişmediği günümüz koşullarında bu türden "kitle örgütleri" küçük gruplaşmaların arkadaş ilişkilerinin ötesine geçememektedir. Bu dar ve küçük arkadaş gruplarına dayanan "insiyatif"ler, "platformlar", "kitle örgütleri" kaçınılmaz olarak kitlesel ölçekte eylemler örgütleme yeteneğine de sahip değildir. İşte bu dar ve küçük arkadaş gruplarıyla sürdürülen "kitle çalışması", eylemlerde *Greenpeace*'leşmenin maddi ortamını yaratmıştır.

"İnsiyatif", "platform", "dernek" vb. adlarla ortaya çıkan küçük grupların *Greenpeace*'leşmiş eylemleri, 3-5 kişilik gruplarla "medya"nın dikkatini çekici "eylem"ler düzenlemek, pankart asmak, protesto edilen yerlere kendini zincirlemek şeklinde ortaya çıkmaktadır.

Şüphesiz bu türden "eylemler" (ya da "etkinlikler") haberleri magazinleştirmiş "medya"da yer bulmakta güçlük çekmektedir ve yer buldukça da sürdürülebilir hale gelmektedir.

Son birkaç ayın olaylarına bakıldığında, *Greenpeace*leştirilmiş eylemlere sıkça rastlanılmaktadır. Örneğin dört kişi 30 Ağustos törenlerinde "öğrenci kolektifi" adıyla pankart açmış; üç "halkevi kadını" "halkevi" logolu turuncu eşarplarıyla kendilerini meclis bahçesine zincirlemiş, Taksim meydanındaki Burger King'e pankart asılmıştır. Zorla kendilerini gözaltına aldırılan "göste-

riciler” ortaya çıkmıştır. *Greenpeace*leşme öylesine boyutlara ulaşmıştır ki, 4-5 ya da 8-10 kişilik gruplar halinde bir yerlerde toplanıp slogan atmak (ve atılan sloganları karşılamak) “medya”nın magazin haberlerinin konusu haline gelebilmiştir.*

Eylemlerin *Greenpeace*’leşmesinin en önemli sonuçlarından birisi, eyleme katılanların oligarşinin zor güçleri karşısında savunmasız ve çaresiz bırakılmış olmasıdır. Eylemcilere ne kadar hoşgörü gösterileceği, ne kadar zor kullanılacağı, tümüyle oligarşinin zor güçlerinin insafına kalmıştır. Bu “insaf” da, eylem yerinde bulunan “medya” kameralarının sayısıyla belirlenmektedir.

Emperyalist hegemonya altındaki bizim gibi ülkelerde, oligarşinin siyasal zoru, her zaman ve her yerde sürekli gündemdedir. Eylemlerin *Greenpeace*’leştirilmesi, eyleme katılanların oligarşinin siyasal zoruyla karşı karşıya gelmeyecekleri önyargısının yerleşmesine hizmet eder.

İkinci olarak, bu tür eylemler, kitle çalışmasını olabildiğince daraltan, kitlesel katılımı sadece “güç gösterisi” olarak ele alan anlayışın “medyatik” reklam amacının ürünüdür.

Üçüncü olarak, oligarşinin “demokrasi” demagojisi için kullanılabilir bir araç yaratmaktadır. Öyle ki, TİSK-AB toplantısında “halk kültür merkezleri” adına “eylem ko-yan” üç eylemciye karşı gösterilen “demok-

ratik hoşgörü” bunun en tipik örneğidir.**

Dördüncü olarak, *Greenpeace*’leştirilmiş eylemler, Che’nin sözüyle ifade edersek, “*başşıl usullerle örgütlenmiş kitle savaşları umudunu yaratarak gerilla savaşlarını frenler*”, dolayısıyla, legalizmi meşrulaştırır. Günümüzde bu tür eylemlerin “hoşgörü”yle karşılanmasının temelinde bu gerçek yatar.

Bir yandan eylemler *Greenpeace*’leşirken, diğer yandan bu duruma karşıtmişçasına “merkezi eylemler” adı altında tüm “güç”leri **bir şehirde** ve **bir yerde** toplanarak “güç gösterisi” yapma eylemleri geliştirilmiştir. Düzen politikacılarının çok iyi bildikleri “bindirilmiş kıtalar”la mitingler düzenleyerek sayısal çokluk gösterileri yapmak, gelişen siyasal olayların ve bu olaylara karşı gösterilen tepkilerin amacını aşacak boyutlara ulaşmıştır.

Bu tür “bindirilmiş kıtalar”la mitingler düzenleyenler (SİP-TKP gibi), hemen her durumda “kendi kitesini” diğerlerinden ayırmaya özen gösterirken, aynı zamanda oligarşinin siyasal zoruyla karşı karşıya gelmelerini engellemek amacıyla alabildiğine göstermelik yöntemler icat etmektedirler. Ama bu uzlaşmacı tutumlarını gizlemek için de, en keskin sloganları (“işçi sınıfı ayağa kalktı” gibi) icat etmekten geri kalmamaktadırlar.***

Bütün bunlar, açık ve net biçimde solda legalizmin ve oportünizmin egemenliğinin bir sonucudur. Emperyalizme bağımlı, emperyalist hegemonya altında olan bir ülkede, bu ve benzeri “eylemler”, her du-

* Burada “keyfiyet”ten söz edilebilir. İsteyen, istediği eylem biçimini seçmekte ve yapmakta “özgür”dür. Doğal olarak herkes seçtiği eylem biçiminin sonuçlarına da katlanmak durumundadır. “Özgür ve demokratik bir ülke”de başka türlü olması da elbette beklenemez! Dıştan yapılabilecek eleştiriler, böylesi bir ülkede ister istemez “uyan” niteliği taşıyacaktır. Nispi demokratik ortamın varlığı bu tür eylemler için bir gerekçe olarak ileri sürülebilirse de, bunun kendine özgü koşulları önemsenmez. Yine de oligarşik yönetime alternatif silahlı devrimci bir gücün ortaya çıktığı ya da çıkma koşullarının olgunlaştığı durumlarda, oligarşinin siyasal zoru bu tür eylemlerde de maddeleşir ve görünür hale gelir.

** Meral Tamer, *Milliyet*’teki köşe yazısında olayı şöyle aktarır: “TİSK’in Başkanı Tuğrul Kutadgobilik konuşmasına yeni başlamıştı: ‘1990’da Türkiye’de her 3 kadından 1’i çalışma hayatındayken, bugün ancak her 4 kadından biri çalışma hayatında kendine yer bulabilmektedir’ diyecekti ki, lafını tamamlayamadan tam ensemde bir hareketlenme oldu. Genç bir hemcinsim ayağa fırlayıp heyecanla ‘Sizin yüzünüzden, sorumlusu sizlersiniz’ diye bağırdı... Korumalar protestocu 3 genç kadını durdurmaya çalışırken, Kutadgobilik kürsüden belki 10 kez ‘Lütfen

engellemeyin, arkadaşımızın söyleyeceklerini sonuna kadar dinleyelim’ diye adeta yalvardı, ama başarılı olamadı. Korumalar, TV kameralarının eşliğinde 3 genç hanımı yaka paça götürürken, Kutadgobilik kürsüden protestocuların mesajlarına da zirvenin tüm tebliğlerinin toplanacağı kitapta yer verileceğini vaat ederek aynen şöyle dedi: ‘Kadın haklarıyla ilgili bu değerli arkadaşımın tepkilerini fevkalade normal karşılıyorum. Kendisine zirvemize katıldığı için teşekkür ediyorum.’ (12 Şubat 2006)

*** “Oportünizm bukailemun gibidir. Çeşitli kılıklara bürünerek sosyalist hareket içinde ortaya çıkar. Oportünizmin kılık kıyafetini o ülkenin ekonomik ve sosyal bünyesi, işçi sınıfının politik bilinç ve örgütlenme seviyesi, kısaca ülkenin içinde bulunduğu devrimci aşamanın niteliği belirler. Ancak her çeşit oportünizm proletaryanın devrimci potansiyeline inanmamaya dayanır. Genellikle sağ oportünizmin temelinde *korkaklık, azimsizlik, ve proletaryanın devrimci zaferine inanmamak* yatar. Bu yanlarını örtmek için o, en ‘keskin’ gözükme zorundadır.” (Mahir Çayan, *Yeni Oportünizmin Niteliği Üzerine.*)

rumda devrimci mücadelenin gelişiminin en önemli engellerinden birisidir.

Bizim gibi emperyalist hegemonya altındaki bütün geri-bıraktırlmış ülkelerde milli kriz, tam anlamı ile olgunlaşmış olmasa bile mevcuttur. Bu ise devrim durumunun sürekli var olması, evrim ve devrim aşamalarının iç içe geçmesi, bir başka deyişle, silahlı eylemin nesnel koşullarının mevcudiyeti demektir.

Bu nesnel koşullarda, devrim aşamasına ilişkin çalışmaları ve görevleri kendiliğinden olgunlaşacak milli kriz koşullarına havale ederek, evrim aşaması çalışma tarzını mutlaklaştırmak ve bir türlü olgunlaşmayan milli krizi bekleyerek yeni “eylem biçimleri”ni icat etmek, devrimci unsurları ve kitleleri aldatmaktan başka bir anlama gelmemektedir.

Evet, bugün devrimci mücadele, tarihinin en alt düzeyinde bulunmaktadır. Sendikalar sürekli güç kaybetmekte, demokratik kitle örgütlenmeleri sadece devrimcilerin bir araya geldikleri yerler olarak kalmaktadır. Kitleler en basit ve en güncel sorunlarına bile kayıtsız kalabilmektedir. Yapılan silahlı eylemler (ki asla silahlı propaganda değildir) *Greenpeace*'leştirilmiş eylemler kadar da etki yaratamamaktadır. Bölünmüş ve ayrışmış solun toplam gücü, “bindirilmiş kitalar”la bile yirmi-otuz bini geçememektedir.

Şüphesiz solun durumuna ve bunun nedenlerine ilişkin çok şeyler söylenebilir. Ancak söylenecek herşey, yukarda özetlediğimiz durumun onaylanmasından başka bir anlama gelmeyecektir.

Görülme, bilinmeyen, legalizmin tümüyle bilinemez hale getirdiği en temel olgu ise, halkın mevcut düzene karşı tepkileri ile oligarşi arasında kurulmuş olan **sunî**

dengedir.

Sunî denge kavranılmadığı, legalizmin sunî dengenin sürdürülmesinde oynadığı rol önemsenmediği sürece devrimci mücadelenin gelişmesinden ve geliştirilmesinden söz etmek olanaksızdır.

Bugün legalizmin “kitle çalışması”, oligarşinin sunî dengeyi koruyabildiği oranda varolmaktadır. Bu nedenle, sunî dengeyi bozmaya yönelik mücadele, aynı zamanda legalizme karşı yürütülecek ideolojik mücadeleyi de içerir. Bu mücadelede legalizmin günü kurtarmaya yönelik “eylem biçimleri”nin niteliğinin teşhir edilmesi özel ve güncel öneme sahiptir.

Ancak legalizmin “eylem biçimleri”nin pasifize edici özelliğinden yola çıkarak, ekonomik-demokratik mücadelede kitlelerin oligarşinin zor güçleriyle çatışılması gerektiği sonucu çıkartılamaz. Böyle bir sonuç, legalizmin pasifizmine karşı çıkmak adına sağdan sola savrulmak demektir. Ekonomik-demokratik mücadele her durumda mevcut düzenin yasal sınırları içinde ortaya çıkar ve giderek bu yasal sınırları aşar, politik iktidarın ele geçirilmesi mücadelesiyle birleşir. Bu süreçte, silahla kontrol altına alınamayan kitle hareketlerini düzenin sınırlarını aşmaya zorlamak, kitleleri oligarşinin açık zoruyla yüz yüze bırakır, katliama uğramalarına yol açmaktan başka bir sonuç vermez. Sağ-pasifizmin alternatifi sol-aktivizm değildir. Yapılması gereken, bir yandan legalizmin niteliğini teşhir ederken, diğer yandan sunî dengeyi bozmaya yönelik politikleşmiş askeri savaşın ne olduğu, nasıl yürütülmesi gerektiği ortaya konulmalı ve bu savaş örgütlenerek, devrimci stratejiye uygun olarak yürütülmelidir. Devrim mücadelesinin gelişmesinin ve zafere ulaşmasının tek yolu budur.

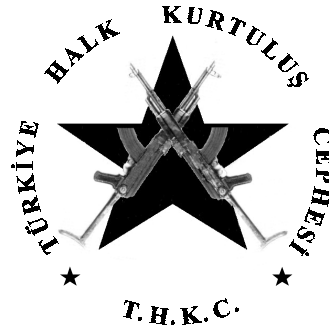
LEVENT ERTÜMER

1959/BERGAMA
14 EYLÜL 1977/BERGAMA

LEVENT ERTÜMER ve FARUK AÇIL yoldaşlar, 1977 yılında THKP-C/HDÖ üyesi olarak örgütsel faaliyette bulundular. 14 Eylül 1977 günü faşist milislere yönelik silahlı eylem hazırlığı sırasında yanlarında bulunan bombaların patlaması üzerine yaşamlarını yitirdiler.

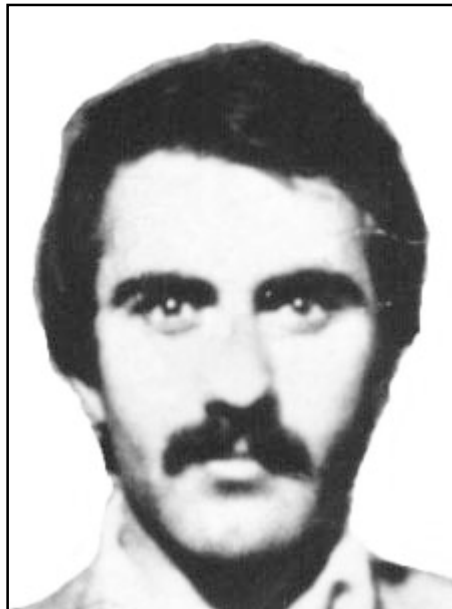
FARUK AÇIL

1959/BERGAMA
14 EYLÜL 1977/BERGAMA

ZİYA ERDÖNMEZ

1954 SİVAS/KANGAL
17 EKİM 1980 İSTANBUL/KADIKÖY

1954 Sivas/Kangal doğumlu Ziya yoldaş, 1973 yılında İstanbul İktisat Fakültesi'ne girişle devrimci mücadeleye aktif olarak katılmıştır. 1973-76 arasında öğrenci hareketi içinde çalışmış ve 1974 yılında AÖS'ne yönelik faşist saldırılarda yaralanmıştır. 1975-76 döneminde İYÖKD Yönetim Kurulu üyesi olarak çalışmış ve 1977'de THKP-C/HDÖ'nin Öncü Savaşına başlamasıyla birlikte profesyonel kadro olarak devrimci savaşa katılmıştır. 1979 sonlarında THKP-C/HDÖ-İstanbul İl Komitesi üyeliğine getirilmiş ve 1980'de Genel Komite üyesi olmuştur. 17 Ekim 1980 günü Kadıköy Nüfus Dairesi'nin basılması eylemi sırasında oligarşinin resmi zor gücüyle girdiği çatışmada katledilmiştir.

SERDAR SOYERĞİN

1960/ADANA
26 EKİM 1980/ADANA

1960 yılında Adana'da doğdu. Faşist milis saldırıların yoğunlaştığı bir dönemde, lisede devrimci mücadeleye katılmıştır. Liseden sonra Adana Eğitim Enstitüsü'ne girmiş ve burada THKP-C/HDÖ'nin örgütsel faaliyetleriyle tanışmıştır. 1979 yılında THKP-C/HDÖ üyesi olarak okul ve mahalle ilişkilerinde çalışmış ve 1979 ortalarında Adana Çukobirlik Yağ Fabrikası'na işçi olarak girerek, sendikal çalışmaların örgütlenmesine katılmıştır. Bu çalışmalarındaki etkinliği, sarı sendikacılar tarafından etkisizleştirilmek amacıyla polise ihbar edilmiş ve bir süre polis tarafından gözaltına alınmıştır. 1980 başından itibaren polis tarafından aranması üzerine, illegal örgütsel faaliyette bulunmakla görevlendirilmiştir.

14 Eylül 1980 günü Süleyman AYDEMİR yoldaşla birlikte gerçekleştirdikleri cezalandırma eylemi sonrasında oligarşinin resmi zor güçleriyle silahlı çatışmaya girmişler ve çatışmada bir tank yüzbaşısını öldürmüşlerdir. Serdar yoldaş, çatışma sırasında aldığı iki kurşun yarası sonucu oligarşinin eline tutsak düşmüştür.

Olayda bir yüzbaşının öldürülmesi nedeniyle 12 Eylül faşist askeri yönetimi çılgına dönmüş, halka ve devrimcilere duydukları bütün kinlerini Serdar yoldaşın yargılanmasında göstermişlerdir.

40 gün süren tüm yargı-yargıtay ve onay işlemleri, hiç bir hukuk kuralına uyulmaksızın gerçekleştirilmiş ve idam cezası 25-26 Ekim 1980 gecesi infaz edilmiştir.

Serdar yoldaşın son isteği, zafer günü yoldaşlarıyla birlikte içmeyi düşündüğü kahveyi, cellatların gözlerinin içine bakarak içmek olmuştur.

Bir hedefe ulaşmak için, bir mücadele yönteminin sözkonusu olduğunu saptıyoruz. İlk hedefi incelemeliyiz ve burada, Amerika'da, silahlı mücadeleden başka bir yöntemle iktidarı ele geçirmenin mümkün olup olmadığını görmeliyiz.

Barışçı mücadele kitle hareketleri yoluyla olabilir ve –özel bunalım durumlarında– halk güçlerinin iktidarı alacakları ve proletaryanın diktatörlüğünü kuracakları yumuşamaya hükümetleri zorlayabilir. Teoride doğru! Bunu Amerikan panaromasının yardımıyla araştırdığımızda ilerdeki mantıki sonuçlara varmalıyız! Birçok ülkede iktidar bunalımı ve bazı özel koşullar da olsa, bu kıtada genellikle, kitleleri, burjuva ve toprak sahipleri hükümetlerine karşı şiddet eylemlerine sürükleyen nesnel koşullar vardır. Tüm koşulların var olduğu ülkelerde iktidarı ele geçirmek için harekete geçmemek, elbette ki doğrudan doğruya suç olurdu. Tüm koşulların var olmadığı ülkelerde ise çeşitli seçeneklerin ortaya çıkması ve her söz konusu ülkeye uygulanabilir bir karara teorik tartışmalardan varılması olağandır. Tarihin razı gelmediği tek şey, proletarya politikası teorisyen ve uygulayıcılarının hesaplarındaki yanlışlardır. Hiç kimse bir öncü parti ünvanına, resmi bir üniversite diplomasına olduğu gibi talip olamaz. Öncü parti olmak, iktidar mücadelesinde işçi sınıfının başında olmak, işçi sınıfını iktidarı ele geçirmeye götürmeyi ve bunun için de en kısa yolu bulmayı bilmek demektir. Bu, devrimci partilerimizin görevidir ve hesapta yanlış olmaları için analizlerin derin araştırıcı ve esaslı olmasıdır.

Bugün Amerika'da oligarşik diktayla halkın baskısı arasında bir kararsız denge durumu gözlenmektedir. Biz, "oligarşi" kelimesini, feodal yapıların az ya da çok baskınlık durumuna rağmen, her bir ülkenin burjuvazi ve toprak sahipleri sınıfları arasındaki gerici ittifakın tanımlanması için kullanıyoruz. Bu diktalar, bütün kısıtlamasız sınıf egemenliği dönemi süresince, işlerinin kolaylaştırılması için kendi kendilerine verdikleri belirli bir yasallık çerçevesi içinde vardılar -ama biz halkın önemini son derece büyük olduğu bir aşamayı yaşamaktayız; halk, burjuva yasallığının kapılarına dayanmıştır ve bu yasallık, kitlelerin zorlamasını durdurmak için kendi yaratıcıları tarafından çiğnenmek zorundadır. Hiç şüphesiz, her zorba yasanın utanmazca çiğnenmesi, üstelik bunun onayı için sonradan yasa çıkarılması, halk güçlerini daha büyük bir gerilime

itmektedir. Bu yüzden, oligarşik dikta, cephesel bir çatışma olmadan, anayasa gerçekliğini değiştirmek ve proletaryayı daha da boğmak için eski yasa hükümlerinden yararlanmaya çalışmaktadır. Bununla birlikte, işte burada çelişki ortaya çıkmaktadır. Halk artık diktanın eski ve yeni baskı önlemlerine giderek daha az katlanmakta ve onları yıkmaya çalışmaktadır. Biz hiçbir zaman burjuva devletin otoriter ve baskıcı sınıf karakterini unutmamalıyız. Lenin ondan şöyle sözeder:

“Devlet, sınıf çelişkilerinin uzlaşmazlığının ürünü ve ifadesidir. Devlet, sınıf çelişkileri nesnel olarak nerede, ne zaman ve hangi ölçüde uzlaştırılmıyorsa orada, o zaman, o ölçüde ortaya çıkar. Öte yandan devletin var olması sınıf çelişkilerinin uzlaşmaz olduklarını kanıtlar.”

Demek oluyor ki, sömürücü sınıf diktası yerine mazur gösterici tarzda kullanıldığında “demokrasi” kelimesinin, kavramının derinliğini kaybetmesine ve yalnızca, vatandaşın belirli, daha büyük ya da daha küçük özgürlükleri anlamına gelmesine izin vermemeliyiz. Kendi kendine devrimci iktidar sorusunu yöneltmeden sadece belirli bir burjuva yasallığının eski haline getirilmesi için mücadele etmek belirli, egemen sınıfların daha önceden kurmuş oldukları diktatörce bir düzenin geri gelmesi için mücadeleyi demektir. Bu, ne olursa olsun, mahkuma ucunda daha az ağır bir gülle olan bir pranganın vurulması için savaşmak demektir.

Bu tür anlaşmazlık koşullarında oligarşi, kendi anlaşmalarını, kendi sahte demokrasisini bozmakta ve bu arada baskı amacıyla kurulmuş üst yapının yöntemlerinden yararlanmaya çalışsa da, halka saldırmaktadır. Burada yeniden Lenin’in sorusu ortaya çıkmaktadır: “Ne Yapmalı?” Cevaplıyoruz: Şiddet, sömürücülerin ayrıcalığı değildir, sömürülenler de, onu uygulayabilirler ve dahası, uygun anda kullanmalıdırlar.

Che Guevara
Gerilla Savaşı: Bir Yöntem

İnternet Adresi:

www.kurtuluscephesi.com

www.kurtuluscephesi.org

www.kurtuluscephesi.net

E-Posta Adresi:

kurcephe@kurtuluscephesi.org

erisyayinlari@kurtuluscephesi.org

- MAHİR ÇAYAN: **KESİNTİSİZ DEVRİM II-III**
THKP-C/HDÖ : **TÜRKİYE DEVRİMİNİN ACİL SORUNLARI-I**
İLKER AKMAN: **MEVCUT DURUM VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **OLİGARŞİ NEDİR?**
THKP-C/HDÖ : **MARKSİZM-LENİNİZM BİR DOĞMA DEĞİL, EYLEM KILAVUZUDUR-III**
THKP-C/HDÖ : **THKP-C/HDÖ VE 15 YIL**
THKP-C/HDÖ : **POLİTİKLEŞMİŞ ASKERİ SAVAŞ STRATEJİSİ VE DEVRİMCİ TAKTİĞİMİZ**
THKP-C/HDÖ : **GRAMSCİ ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **REVİZYONİZMİN REVİZYONU**
THKP-C/HDÖ : **ULUSAL SORUN ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **“BDS” : BİR PRAGMATİK SAPMA**
THKP-C/HDÖ : **“YENİ” OPORTÜNİZM ÜZERİNE**
THKP-C/HDÖ : **ZAFER BİZİM OLACAKTIR! [Ankara Davası Savunması]**
THKP-C/HDÖ : **DEVİRİM PROGRAMLARI**
THKP-C/HDÖ : **RUS DEVRİMİNDEN ÇIKAN DERSLER**
THKP-C/HDÖ : **ESKİ BİR GERİLLANIN “EMEK”İ**
THKP-C/HDÖ : **PASS VE “YENİ ÇÖZÜM”ÜN FIRSATÇILIĞI**

DEVİRİMCİ MARŞLAR VE EZGİLER

DÜNYADA VE TÜRKİYE’DE EKONOMİK BUNALIM [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-I]

LAİKLİK VE ŞERİATÇILIK ÜZERİNE [Kurtuluş Cephesi Seçmeler-II]

TARİHTE, GÜNÜMÜZDE VE DEVRİMCİ MÜCADELEDE KADINLAR

